

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**Θέμα πτυχιακής:
«Η Ιδεολογική Διάσταση του Harry Potter:
Λογοτεχνική Προσέγγιση και Ανάλυση»**

Επιβλέπουσες: Μ. Παπαρούση, Ε. Ανδρέου

**Φοιτήτρια: Σουλίδου Φιλαρέτη
(Α.Ε.Μ.: 0105079)**

Εξάμνο: 8^ο

**ΒΟΛΟΣ
2009**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 7477/1
Ημερ. Εισ.: 23-09-2009
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΠΔΕ
2009
ΣΟΥ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	2
Εισαγωγή	3
Παιδική Λογοτεχνία και Ιδεολογία	5
Η J.K. Rowling και η σειρά βιβλίων "Harry Potter"	9
Η συγγραφέας	10
Περίληψη των βιβλίων	12
"Harry Potter and the Philosopher's Stone"	12
"Harry Potter and the Chamber of Secrets"	13
"Harry Potter and the Prisoner of Azkaban"	14
"Harry Potter and the Goblet of Fire"	16
"Harry Potter and the Order of the Phoenix"	17
"Harry Potter and the Half-Blood Prince"	19
"Harry Potter and the Deathly Hallows"	20
Ειδολογικά χαρακτηριστικά των βιβλίων του Harry Potter	22
Κριτική αποτίμηση και αναγνωστική απήχηση	24
Harry Potter και Ιδεολογία	26
Η αφηγήτρια	27
Η Εικόνα της Αφηγήτριας	29
Πορτραίτα Χαρακτήρων	33
Πρωταγωνιστές	34
Ανταγωνιστές	45
Καταλύτης	52
~Δευτερεύοντες χαρακτήρες~	56
Τα κύρια θέματα της σειράς και η ανάπτυξη τους	58
Βιβλιογραφία	72

Εισαγωγή

Η αφορμή για τη συγγραφή της παρούσας εργασίας υπήρξε η μεγάλη απήχηση που έχει στο παιδικό αναγνωστικό κοινό – και όχι μόνο – η σειρά βιβλίων με πρωταγωνιστή τον Harry Potter. Έχοντας υπόψη το γεγονός ότι τα βιβλία είναι φορείς ιδεολογίας, η οποία συχνά περνά υποσυνείδητα στον αναγνώστη, η εργασία αυτή αποσκοπεί στην ανίχνευση της ιδεολογίας, όπως αυτή συναντάται στο συγγραφικό έργο της J.K. Rowling που αφορά τον Harry Potter.

Το βασικό θεωρητικό εργαλείο της εργασίας είναι η θεωρία¹ του Genette περί αφηγηματολογίας. Συγκεκριμένα, βασίζεται στα κριτήρια που έχει καθιερώσει ο Γάλλος αφηγηματολόγος για τη σχέση αφηγητή – συγγραφέα, μιλώντας πρώτη φορά για τον υπονοούμενο συγγραφέα, τον μεσάζοντα δηλαδή ανάμεσα στον αναγνώστη και τον πραγματικό συγγραφέα. Επιπρόσθετα, υιοθετεί τη διάκριση ανάμεσα στο ποιος λέει την αφήγηση, και στο ποιος βλέπει μέσα στην ιστορία, τη διάκριση δηλαδή ανάμεσα σε φωνή – αφηγητή και σε εστίαση, αλλά και τη διάκριση των χαρακτήρων, ανάλογα με τη λειτουργία τους στο κείμενο, σε πρωταγωνιστές, ανταγωνιστές και καταλύτες.

Άλλα θεωρητικά εργαλεία που μετέρχεται η εργασία είναι συστατικά στοιχεία της θεωρίας των «λειτουργιών» του Vladimir Propp όπως τα παρουσιάζει ο Ρώσος φορμαλιστής στο βιβλίο του “Μορφολογία του Παραμυθιού”². Μέσα από εκτεταμένη έρευνα πάνω σε εκατό παραδοσιακά ρωσικά παραμύθια ο Propp ανακάλυψε πως υπάρχουν

¹ Genette, G. (1983). *Narrative Discourse: An Essay in Method*. Cornell University Press.

² Propp, Vladimir. (1979). *Morphology of the folktale*. Austin: University of Texas Press.

κοινά «στοιχεία πλοκής», οι λεγόμενες «λειτουργίες», που συναντώνται σε όλες ή τουλάχιστον στην συντριπτική πλειοψηφία των ιστοριών. Από αυτές τις λειτουργίες, ο καθένας μπορεί να αναγνωρίσει τουλάχιστον 21 στη σειρά των βιβλίων με πρωταγωνιστή τον Harry Potter, όπως για παράδειγμα την «Απουσία», όπου κάποιος φεύγει ή πεθαίνει, και η «Αναγνώριση», όπου ο Ήρωας πληροφορείται την ύπαρξη του Κακού.

Η ιδεολογία του έργου θα διαφανεί κυρίως μέσα από τα πρόσωπα και τη δράση τους, όπως επίσης και από τις αφηγηματικές τεχνικές που μετέρχεται η αφηγήτρια³ στην παρουσίαση και τη περιγραφή σκηνικής δράσης των προσώπων αυτών.

Τα πορτραίτα των προσώπων θα συνίστανται από στοιχεία εξωτερικής εμφάνισης και από στοιχεία ψυχολογικής, ηθικής και κοινωνικής φύσης. Ταυτόχρονα θα εξετάζεται ο τρόπος δημιουργίας των προσώπων και η περιγραφή της σκηνικής τους δράσης (η άποψη της αφηγήτριας για τα πρόσωπα) σε αντιπαραβολή με την άποψη της συγγραφέως, όπως αυτή δηλώνεται σε συνεντεύξεις της δεύτερης. Τέλος, θα παρατίθεται η άποψη που σχηματίζει ο αναγνώστης για το εκάστοτε πρόσωπο. Με αυτόν τον τρόπο θα εξετάζονται οι ηθικές αξίες που προβάλλονται μέσα από τους χαρακτήρες.

Όσον αφορά τα θέματα που προκύπτουν από τη σκηνική δράση των προσώπων, όπως η εξέταση της προκατάληψης και της αδιαλλαξίας, της ανεκτικότητας, της αποδοχής του διαφορετικού και της διαχείρισης του θανάτου, αυτά θα εξετάζονται συγκεντρωτικά όπως παρουσιάζονται στο σύνολο των βιβλίων.

---

³ Ο συγγραφέας γράφοντας δημιουργεί έναν ιδανικό απρόσωπο τύπο που αναλαμβάνει την αφήγηση της ιστορίας, αναλαμβάνει δηλαδή χρέη αφηγητή. Εδώ σε θηλυκό γένος λόγω της ταύτισης που επιχειρεί να κάνει η συγγραφέας – το υπαρκτό πρόσωπο – με τη φωνή της αφήγησης. (Genette:1983)

Παιδική Λογοτεχνία και Ιδεολογία

Με τον όρο «Παιδική Λογοτεχνία» ή «Λογοτεχνία για παιδιά» εννοούμε το είδος εκείνο της τέχνης που καλλιεργείται από ενήλικους και απευθύνεται σε παιδιά. Σκοπός της είναι να φέρει σε επαφή άτομα νεαρής ηλικίας με το αισθητικό φαινόμενο της Τέχνης⁴, μετερχόμενη συνήθως πρωταγωνιστές-πρόσωπα εξίσου νεαρής ηλικίας – χωρίς να αποκλείονται οι ενήλικες πρωταγωνιστές - που μοιράζονται τους προβληματισμούς και τα ενδιαφέροντα των ατόμων στα οποία απευθύνεται.

Ένα από τα χαρακτηριστικά της παιδικής λογοτεχνίας είναι η απλότητα, τόσο στη μορφή του κειμένου και της πλοκής όσο και στη γλώσσα. Γενικότερα, ως κείμενα προσανατολίζονται στα παιδιά και έχουν μάλλον ρομαντική διάθεση όσον αφορά ηθικούς κανόνες και περιορισμούς. Επιπλέον, τείνουν να είναι συχνότερα αισιόδοξα από ότι αποθαρρυντικά και οι σκηνές υπερέχουν της περιγραφής, καθώς προτιμάται η σκηνική δράση και οι διάλογοι λόγω αμεσότητας.

Η χρησιμότητα της παιδικής λογοτεχνίας, πέρα από τον προφανή λόγο της τέρψης και της καλλιέργειας του γλωσσικού οργάνου, έγκειται στο γεγονός ότι δύναται να εντυπώσει στο παιδί την αντίληψη ότι όλοι οι λαοί, παρά τις όποιες διαφορές τους, ποθούν το καλό, το δίκαιο, την ειρήνη και την ελευθερία, έγκειται δηλαδή στη δημιουργία μιας πανανθρώπινης συνείδησης που ξεπερνά τα εθνικά όρια και ολοκληρώνει την προσωπικότητα του παιδιού. Παράλληλα, δίνει στο παιδί την ευκαιρία

---

⁴ Γιάκος Δ. (1993). *Ιστορία της Ελληνικής Παιδικής λογοτεχνίας*. Αθήνα: Παπαδήμα.

να γνωρίσει και να εξερευνήσει συγκεκριμένες ιδεολογίες από διάφορες κουλτούρες (Stephens: 1992).

Παρόλο που πολλοί ερευνητές έχουν κατηγορήσει εν γένει τη παιδική λογοτεχνία για διδακτισμό, πρέπει να ειπωθεί πως ως επί το πλείστον η διδακτική πλευρά της αφορά ηθικές αξίες και πιστεύω του συγγραφέα και ότι επιτελείται παράλληλα με τη ψυχαγωγική της πλευρά. Επομένως, ο διδακτισμός της εξυπηρετεί τον παιδαγωγικό χαρακτήρα της παιδικής λογοτεχνίας και το τι είδους ιδεολογία θα διαφανεί μέσα από τα έργα του, εξαρτάται απολύτως από τον συγγραφέα.

Ως είδος η «Λογοτεχνία για παιδιά» θεωρείται από πολλούς περισσότερο απαιτητική από τη «Λογοτεχνία για ενήλικους» επειδή ο εκάστοτε συγγραφέας θα πρέπει κατά τη δημιουργία να λάβει υπόψη του την αναπόφευκτη σχέση ισχύος⁵ που δημιουργείται ανάμεσα σε αυτόν και τον αναγνώστη του έργου του. Είναι προφανές πως κάθε συγγραφέας, ανεξάρτητα από το κοινό στο οποίο απευθύνεται, όταν πρέπει να επιλέξει τι να συμπεριλάβει και τι όχι στο έργο του, επηρεάζεται από τις προσωπικές του απόψεις και αντιλήψεις, από την προσωπική του ιδεολογία. Το ίδιο συμβαίνει όταν δημιουργεί λογοτεχνικές πλοκές και χαρακτήρες, όταν καθορίζει την φύση των συγκρούσεων στα βιβλία του και την επίλυση τους, όταν δημιουργεί ή περιγράφει ήρωες και αντιπάλους, όταν προκαλεί τα συναισθήματα των αναγνωστών ή και την κρίση τους, όταν ψάχνει τρόπους για να απεικονίσει τα θέματα του και για να επισημάνει ηθικές αξίες.

Έτσι η ιδεολογία παρουσιάζεται με δύο διαφορετικούς τρόπους στα παιδικά βιβλία. Ο πρώτος τρόπος είναι φανερός και επιτηδευμένος και γίνεται με απόλυτη συνείδηση από τη μεριά του συγγραφέα. Το ιδεολογικό περιεχόμενο μιας ιστορίας μπορεί δηλαδή να αναφέρεται ρητά

⁵ Tiina Puurtinen. (1998). *Syntax, Readability and Ideology in Children's Literature*. Erudit, promoting and disseminating research. www.erudit.org

με σαφείς δηλώσεις ηθικών αποφθεγμάτων. Ο συγγραφέας όμως μπορεί να επιλέξει και έναν πιο έμμεσο τρόπο, βασιζόμενος στη λογοτεχνική οργάνωση ως «μεταφορέα» του ιδεολογικού του φορτίου. Η λειτουργικότητα του έμμεσου τρόπου εξαρτάται κατά πολύ και από την τεχνική και το ταλέντο του γράφοντος. Ο Peter Hollindale, γνωστός για τη θεωρία⁶ του ότι η ιδεολογία λειτουργεί σε τρία επίπεδα, προσθέτει στα παραπάνω και την ύπαρξη της «κυρίαρχης κουλτούρας» στο κείμενο, η οποία αναφέρεται στις ευρέως αποδεκτές αξίες ενός δοθέντος τόπου και χρόνου. Όσον αφορά τα δυο πρώτα επίπεδα, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ακόμα και αν ο συγγραφέας θελήσει να παρουσιάσει διαφορετική ιδεολογία από την προσωπική του, τελικά η τελευταία θα βρει τον τρόπο να αναδυθεί στην συνείδηση του αναγνώστη, μέσω των διαλόγων, μέσω της συγκρότησης των προσώπων αλλά και μέσω των αφηγηματικών τεχνικών, καθώς «κανένα κείμενο δεν είναι αθώο» (Stephens and Watson: 1994).

Συνήθως οι συγγραφείς επιλέγουν τον δεύτερο και έμμεσο τρόπο με αποτέλεσμα η ιδεολογία που προβάλλει ένα λογοτεχνικό έργο να υπονοείται και να έγκειται στην ευχέρεια του αναγνώστη να τη συλλάβει και να την επεξεργαστεί. Η υπόνοια αυτή μπορεί να λειτουργήσει και μέσα από τις λεξιλογικές επιλογές του συγγραφέα, καθώς σύμφωνα με τον Halliday⁷ το παιδί μέσω της γλώσσας έρχεται σε επαφή με τις ηθικές αξίες μιας κοινωνίας, την ιεραρχία και την αρμόζουσα συμπεριφορά. Επομένως, μέσα από ένα γραπτό κείμενο η παραπάνω επαφή μπορεί να γίνει εντονότερη και να οδηγήσει στην υιοθεσία ηθικών αρχών.

⁶ Hollindale, P. (1988). *Ideology and the Children's Book*. Stroud, Gloucestershire: The Thimble Press

⁷ Halliday, M.A.K.. (1978). *Language as Social Semiotic. The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω έρχεται η άποψη που εκφράζει η Μ. Κανατσούλη στο βιβλίο της «Ιδεολογικές διαστάσεις της Παιδικής Λογοτεχνίας»⁸. Η συγγραφέας χαρακτηρίζει αστεία την άποψη που συσχετίζει σε τόσο απόλυτο βαθμό τις λεξιλογικές επιλογές σε ένα κείμενο με την πολιτική ορθότητα της εποχής και τάσσεται υπέρ της χρησιμότητας των μη-πολιτικά ορθών βιβλίων όσον αφορά την αναγνωστική εμπειρία. Αναφέρει: «Στην εντελώς εξωπραγματική περίπτωση όπου ένα παιδί, που δεν υπήρξε ποτέ του αναγνώστης λογοτεχνίας, διαβάσει στη ζωή του ένα και μοναδικό βιβλίο το οποίο συμβαίνει να μην είναι πολιτικά ορθό (...) ακόμη και τότε δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι πρόκειται να αποκτήσει προκαταλήψεις. (Κανατσούλη: 2000).»

Γεγονός όμως είναι ότι η επικρατούσα άποψη στη βιβλιογραφία⁹ υποστηρίζει ότι ο παιδαγωγικός χαρακτήρας της λογοτεχνίας είναι πολύ έντονος για να παραληφθεί και η αρνητική του διάσταση. Η παρούσα εργασία τάσσεται υπέρ της άποψης αυτής.

---

⁸ Κανατσούλη Μ. (2000). *Ιδεολογικές διαστάσεις της Παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

⁹ Παπαντωνάκης Γ. (2000). *Κώδικες και αφηγηματικά προγράμματα σε κείμενα της παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Πατάκης.

Η J.K. Rowling και η σειρά βιβλίων
“Harry Potter”

Η συγγραφέας¹⁰

Όταν η Joanne Rowling επέστρεψε στην Σκωτία το χειμώνα του 1993 από την Πορτογαλία, όπου δίδασκε τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα, διαζευγμένη και με την μόλις 6 μηνών κόρη της αγκαλιά, εξαρτημένη σχεδόν απόλυτα από την Πρόνοια, δεν φανταζόταν πως το βιβλίο που έγραφε από το 1990 για ένα αγόρι με στρογγυλά γυαλιά θα γινόταν τόσο μεγάλη επιτυχία.

Προτού δημοσιευτεί το πρώτο βιβλίο της σειράς «Harry Potter and the Philosopher's Stone», ο ατζέντης της την συμβούλευσε να χρησιμοποιήσει αντί του πραγματικού της ονόματος δυο αρχικά, φοβούμενος πως τα νεαρά αγόρια δεν θα ήθελαν να διαβάσουν ένα μυθιστόρημα γραμμένο από γυναίκα. Καθώς η ίδια δεν είχε μεσαίο όνομα, δανείστηκε το όνομα της γιαγιάς της, Kathleen, και έτσι γεννήθηκε η J.K. Rowling.

Η ιδέα του Harry Potter εμφανίστηκε ξαφνικά και παραδόξως ολοκληρωμένη στο νου της, όταν η ίδια ταξίδευε από το Μάντσεστερ στο Λονδίνο το καλοκαίρι του 1990. Ο θάνατος όμως της μητέρας της τα Χριστούγεννα του ίδιου έτους άλλαξε δραματικά και την ίδια αλλά και την πορεία της ιστορίας του Harry, αναγάγοντας πλέον τον θάνατο σε ένα από τα βασικά θέματα της σειράς.

Η σειρά του Harry Potter έχει αποφέρει στη δημιουργό περισσότερα από 700 εκατομμύρια δολάρια και φημολογείται πως είναι πλέον πλουσιότερη από τη βασίλισσα Ελισάβετ, γεγονός μάλλον ειρωνικό όταν ο εκδότης της, μόλις 10 χρόνια πριν, την είχε συμβουλεύσει να

---

¹⁰ Πηγή: www.jkrowling.com

«πιάσει μια κανονική δουλειά»¹¹ καθώς η συγγραφή παιδικών βιβλίων δεν είναι καθόλου κερδοφόρα απασχόληση. Η Rowling απαντώντας στο πώς αισθάνεται για αυτήν την ανέλπιστη εξέλιξη στη ζωή της υποστηρίζει πως το καλύτερο που της προσέφεραν αυτά τα χρήματα είναι το γεγονός ότι δεν χρειάζεται πλέον να ανησυχεί για την εξόφληση των λογαριασμών. «Το να μην χρειάζεται να ανησυχώ είναι η μεγαλύτερη πολυτέλεια στον κόσμο» παραδέχεται στην προσωπική της ιστοσελίδα.

Η συγγραφέας όμως φαίνεται πως είναι αποφασισμένη να ανταποδώσει το καλό που της συνέβη στον κόσμο μέσω της συστηματικής φιλανθρωπικής της δράσης. Εκτός των εισφορών της σε διάφορα ιδρύματα και την προσφορά σύντομων έργων¹² της σε άλλα, η ίδια έχει δημιουργήσει ένα ίδρυμα για την αρωγή μονογονεϊκών οικογενειών.

Έχοντας ολοκληρώσει τη σειρά του Harry Potter και συλλέξει αναρίθμητα βραβεία και διακρίσεις από πανεπιστήμια, δεν φαίνεται προς το παρόν διατεθειμένη να επιστρέψει με ένα όγδοο βιβλίο, παρά τους ευσεβείς πόθους εκατομμυρίων θαυμαστών. Αναλογίζεται, βέβαια, την πιθανότητα να συγγράψει μια εγκυκλοπαίδεια¹³ για τον κόσμο που δημιούργησε αλλά προς το παρόν θέλει απλώς να κάνει ένα –μάλλον 10ετές¹⁴ - διάλειμμα.

---

¹¹ Blais, J. (9 July 2005). *Harry Potter has been very good to J.K. Rowling*. USA Today.

¹² Τα βιβλία «*Fantastic Beasts and where to find them*» και «*Quidditch through the ages*», που αναφέρονται στον κόσμο του Harry Potter, δημιουργήθηκαν από τη συγγραφέα αποκλειστικά για τη Βρετανική οργάνωση Comic Relief εναντίον της φτώχειας και απέφεραν 20 εκατομμύρια δολάρια παγκοσμίως.

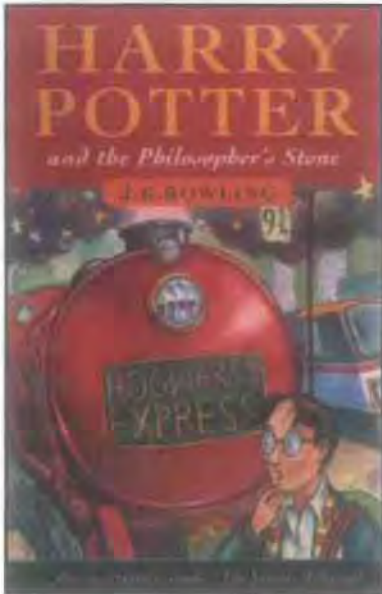
¹³ Brown, J. (24 July 2007). *Stop your sobbing! More Potter to come*. MSNBC.

¹⁴ Hastings, Chr. (24 December 2007). *Tears as JK Rowling returns to where it began*. The Daily Telegraph.

Περίληψη των βιβλίων

“Harry Potter and the Philosopher’s Stone”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Philosopher’s Stone” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 30 Ιουνίου του 1997. Πρόκειται για το πρώτο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 17 κεφάλαια.

Πλοκή:

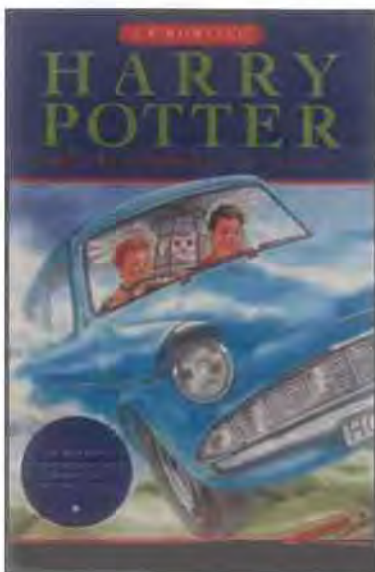
Στο πρώτο βιβλίο της σειράς επιτυγχάνεται η εισαγωγή μας στον κόσμο της μαγείας όπως τον έχει φανταστεί η συγγραφέας. Γνωρίζουμε τους βασικούς πρωταγωνιστές, ανταγωνιστές και τον καταλύτη, καθώς και τους περισσότερους από τους δευτερεύοντες χαρακτήρες που συμπληρώνουν την αφήγηση¹⁵. Επιπλέον, η συγγραφέας συνθέτει τα σκηνικά που μετέρχεται στα περισσότερα βιβλία, εμπλουτίζοντας έτσι τον παράλληλο αυτόν κόσμο. Περιληπτικά στα πρώτα κεφάλαια ο πρωταγωνιστής μας Harry, έχοντας χάσει τους γονείς του από τον σατανικό μάγο Voldemort, ζει πλέον με τους μοναδικούς εναπομείναντες συγγενείς του, την αδελφή της μητέρας του, Petunia, το σύζυγο της, Vernon, και το γιο τους, Dudley. Ο πρωταγωνιστής μαθαίνει πως είναι μάγος, ιδιότητα η οποία εξηγεί τα πολλά παράξενα πράγματα που έχει κάνει ο ίδιος να συμβούν χωρίς να το θέλει, και πως υπάρχει μια θέση για

¹⁵ Βλ. «Πορτραίτα πρωτευόντων χαρακτήρων», σελ. 30.

⚡ Η Ιδεολογική Διάσταση του Harry Potter: Λογοτεχνική Προσέγγιση και Ανάλυση ⚡

αυτόν στη σχολή Hogwarts για μαγείες και ξόρκια. Απόλυτα ενθουσιασμένος που θα φύγει από τους απαίσιους συγγενείς του, εισάγεται στη σχολή και ταυτόχρονα στο μαγικό παράλληλο κόσμο που τον περιμένει. Κατά τη διάρκεια του έτους του, όμως, μαθαίνει πως στο κάστρο φυλάσσεται η φιλοσοφική λίθος ενός γνωστού υπεραϊωνόβιου αλχημιστή προκειμένου να μην πέσει στα λάθος χέρια, δηλαδή στα χέρια του Voldemort, ο οποίος πασχίζει να επιστρέψει. Λόγω της έμφυτης περιέργειάς του, εμπλέκεται και αυτός στη φύλαξη της λίθου και υποψιαζόμενος πως ένας από τους καθηγητές συνεργάζεται με τον Voldemort και θέλει να την κλέψει, βάζει τον εαυτό του σε κίνδυνο προκειμένου να την προστατέψει. Τελικά, ολοκληρώνει επιτυχώς την αποστολή του και η λίθος καταστρέφεται.

“Harry Potter and the Chamber of Secrets”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Chambers of Secrets” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 2 Ιουλίου του 1998. Πρόκειται για το δεύτερο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 18 κεφάλαια.

Πλοκή:

Στο δεύτερο βιβλίο της σειράς ο Harry Potter επιστρέφει στην σχολή Hogwarts για μαγείες και ξόρκια, παρά το γεγονός ότι κάποιος με κάθε τρόπο

προσπαθούσε να αποτρέψει την επιστροφή του. Εκεί, ανακαλύπτει ότι συμβαίνουν πολλά και περίεργα πράγματα που έχουν ως στόχο τους Muggle-γεννημένους της σχολής. Βρίσκει κατά λάθος ένα παλιό ημερολόγιο στην προσπάθειά του να λύσει το μυστήριο και μαθαίνει πως ένας από τους ιδρυτές – ο Salazar Slytherin - έχει κατασκευάσει την Κάμαρα με τα Μυστικά στο κάστρο και ότι εκεί έχει κρύψει το «τέρας» του, μέχρι τη στιγμή που θα έρθει ένας άξιος απόγονός του για να το ελευθερώσει εναντίον των Muggle-γεννημένων. Όταν ο απόγονος του Slytherin παίρνει στην Κάμαρα την αδελφή του καλύτερου του φίλου, ο Harry προσπαθεί να τη σώσει και ανακαλύπτει ότι το παλιό ημερολόγιο που είχε βρει ανήκε στον Voldemort, όταν φοιτούσε και αυτός στο σχολείο, και ότι είχε κρύψει σ' αυτό ένα κομμάτι της ψυχής του, μια ανάμνηση, η οποία ήταν ο ηθικός αυτουργός πίσω από τις επιθέσεις. Στο τέλος, ο Harry καταφέρνει να βγει νικητής και από αυτήν την αναμέτρηση με τον Voldemort.

“Harry Potter and the Prisoner of Azkaban”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Prisoner of Azkaban” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 8 Ιουλίου το 1999. Πρόκειται για το τρίτο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 22 κεφάλαια.

Πλοκή:

Στο βιβλίο αυτό ο Harry επιστρέφει στο Hogwarts για την τρίτη σχολική χρονιά του και μαθαίνει πως ο άντρας που πρόδωσε την τοποθεσία των γονιών του στον Voldemort με αποτέλεσμα τον θάνατό τους είναι ελεύθερος και η μόνη του επιθυμία είναι να σκοτώσει και τον Harry. Αυτός ο άντρας, ο Sirius Black, τυχαίνει επίσης να είναι και κουμπάρος των γονιών του αλλά και νονός του Harry. Παράλληλα, στη σχολή έχει έρθει ένας καινούριος καθηγητής, ο Remus Lupin, ο οποίος είναι ο καλύτερος καθηγητής που είχαν ποτέ στην άμυνα εναντίον των σκοτεινών τεχνών. Ο Harry πληροφορείται για την φυλακή των μάγων, το Azkaban, και τους φύλακές του, τους Dementors, οι οποίοι είναι από τα πιο άθλια πλάσματα στον πλανήτη. Στο τέλος ανακαλύπτει ότι ο πατέρας του ανήκε στα σχολικά του χρόνια σε μια παρέα τεσσάρων αγοριών, οι οποίοι ήταν, συμπεριλαμβανόμενου και του ίδιου, Animagi¹⁶, εκτός από τον έναν που ήταν λυκάνθρωπος. Πέρα από αυτό ανακαλύπτει τον αληθινό υπεύθυνο του θανάτου τους στο πρόσωπο του αγαπημένου κατοικίδιου του φίλου, του Ron, το οποίο ήταν στην πραγματικότητα ένας από τους τέσσερις φίλους του James Potter αλλά ταυτόχρονα ένας Death Eater¹⁷ στην υπηρεσία του Voldemort.

Το βιβλίο αυτό είναι το μοναδικό στου οποίου το τέλος ο Harry δεν αντιμετωπίζει τον Voldemort, αλλά είναι σημαντικό στην εξέλιξη της ιστορίας γιατί μαθαίνει περισσότερα για τον πατέρα του και τους φίλους του, γνωρίζει τον νονό του και καθορίζει τα γεγονότα που θα βοηθήσουν τον Voldemort να επιστρέψει ολοκληρωτικά.

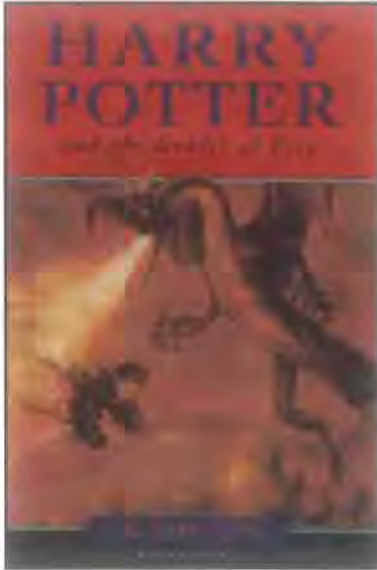
¹⁶ Animagi: μάγοι που μπορούν να μεταμορφωθούν σε κάποιο ζώο κατά βούληση.

¹⁷ Death Eaters: Πιστοί ακόλουθοι του Voldemort.

“Harry Potter and the Goblet of Fire”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Goblet of Fire” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 8 Ιουλίου του 2000. Πρόκειται για το τέταρτο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 37 κεφάλαια.

Πλοκή:

Ο Harry επιστρέφει στο Hogwarts μετά από ένα έντονο καλοκαίρι. Εκεί μαθαίνει πως η αγαπημένη του σχολή θα φιλοξενήσει για ολόκληρη τη χρονιά τελειόφοιτους μαθητές από άλλα σχολεία μάγων, ένα γαλλικό και ένα ρωσικό, για να διαγωνιστούν στο Τρίαθλο Μαγείας, ένας από κάθε σχολείο. Δεν γνωρίζει όμως ότι ο λόρδος Voldemort, με τον πιο πιστό του υπηρέτη να έχει επιστρέψει στο πλευρό του, σχεδιάζει την καταστροφή του Harry τοποθετώντας έναν από τους Death Eaters του στο Hogwarts. Το βράδυ της επιλογής των διαγωνιζομένων γίνεται το αδιανόητο και αντί για τρία ονόματα επιλέγονται τέσσερα από το Κύπελλο της Φωτιάς, τον αμερόληπτο κριτή που είχε επιστρατεύσει ο Dumbledore – το ένα από αυτά του Harry Potter. Έτσι, στην πορεία του βιβλίου, χωρίς να το θέλει και χωρίς να έχει δηλώσει συμμετοχή, παίρνει μέρος στις πιο επικίνδυνες δοκιμασίες, χάνει και ξαναβρίσκει τους φίλους του και καταλήγει στην τελική δοκιμασία όπου με ένα μαγικό αντικείμενο μεταφέρεται στο Voldemort μαζί με τον έτερο διεκδικητή του τίτλου του πρωταθλητή από τη σχολή του Hogwarts. Ο τελευταίος βρίσκει το θάνατό του από τον υπηρέτη του λόρδου και ο Harry με το αίμα του βοηθά ακουσίως τον

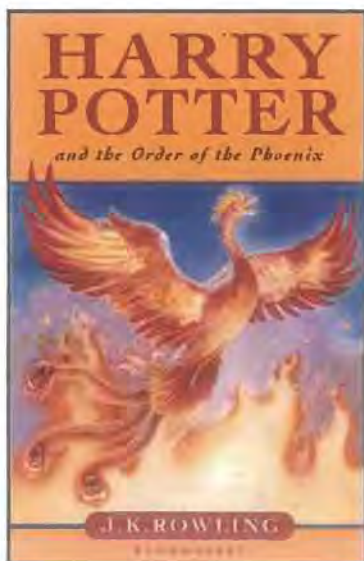

Voldemort να αποκτήσει και πάλι σάρκα και οστά. Μετά από μια έντονη μονομαχία μεταξύ των δύο, ο Harry επιστρέφει με τον ίδιο τρόπο στη σχολή, συνοδευόμενος από το πτώμα του συμμαθητή του και ενημερώνει τον κόσμο ότι ο σατανικότερος μάγος όλων των εποχών επέστρεψε.

Παράλληλα με τα παραπάνω ο Harry έχει να αντιμετωπίσει και τον Τύπο, ο οποίος διαδίδει φήμες περί ψυχολογικής αστάθειας και εν γένει παρανοϊκής συμπεριφοράς του μέχρι πρότινος αγαπημένου του παιδιού που προκλήθηκαν από το χτύπημα που του προκάλεσε το σημάδι.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια μικρή ενηλικίωση για τον ήρωα, καθώς έρχεται πρώτη φορά αντιμέτωπος με το θάνατο και τα αποτελέσματα της διασημότητας, με το ψέμα αλλά και με τα ίδια του τα συναισθήματα. Ταυτόχρονα το βιβλίο αποτελεί το κομβικό σημείο της σειράς – εγκαινιάζει ένα πιο «σκοτεινό» ύφος που προοδευτικά στα επόμενα βιβλία γίνεται όλο και σκοτεινότερο.

“Harry Potter and the Order of the Phoenix”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Order of the Phoenix” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 21 Ιουνίου του 2003. Πρόκειται για το πέμπτο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 38 κεφάλαια.

Πλοκή:

Βρίσκουμε τον πρωταγωνιστή στο

Η Ιδεολογική Διάσταση του Harry Potter: Λογοτεχνική Προσέγγιση και Ανάλυση

σπίτι των θείων του, αποκομμένο από το μαγικό κόσμο και προσπαθώντας μάταια να πληροφορηθεί για τη δράση του λόρδου Voldemort. Μια αναπάντεχη «επίσκεψη» από δύο Dementors έχει ως αποτέλεσμα την παραπομπή του σε πειθαρχικό συμβούλιο και την εσπευσμένη μεταφορά του στο αρχηγείο του «Τάγματος του Φοίνικα», το οποίο, όπως μαθαίνει, είναι μια μυστική οργάνωση με αρχηγό τον Dumbledore που εργάζεται εναντίον του Voldemort. Διαβάζοντας την εφημερίδα των μάγων καταλαβαίνει πως ο Υπουργός της Μαγείας, σε μια πρωτοφανή επίδειξη παράλογης άρνησης, μη θέλοντας ο κόσμος να πιστέψει τη μαρτυρία του Harry, τον συκοφαντεί και τον παρουσιάζει ως παράφρονα και γραφικό. Παράλληλα, όμως, ο υπουργός μην έχοντας πλέον εμπιστοσύνη στον Dumbledore και θεωρώντας πως θέλει να του πάρει τη θέση, τοποθετεί μια έμπιστό του, τη Dolores Umbridge, στη σχολή ως καθηγήτρια της Άμυνας εναντίον των Σκοτεινών Τεχνών. Η Umbridge εκπροσωπεί μια απόλυτη και διαστρεβλωμένη ηθική και καταφέρνει να εκδιώξει – έστω και για λίγο – τον Dumbledore από τη σχολή και να κάνει τη ζωή του πρωταγωνιστή εξαιρετικά δύσκολη. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς ο Harry διαπιστώνει πως υπάρχει μια σύνδεση ανάμεσα σε αυτόν και τον εχθρό του και μπορεί, όταν ο Voldemort χάνει τον έλεγχο, να βλέπει μέσα από τα μάτια του. Τελικά, και η νέμεση του πρωταγωνιστή αντιλαμβάνεται τη διανοητική διασύνδεση τους και τη χρησιμοποιεί για να παρασύρει τον Harry στο υπουργείο προκειμένου να μπορέσει να ακούσει μια προφητεία που αφορά και τους δύο. Η επιχείρηση αυτή καταλήγει στο θάνατο του νονού του Harry, Sirius, και στην παραδοχή και από τον υπόλοιπο μαγικό κόσμο του γεγονότος ότι ο λόρδος Voldemort επέστρεψε.

Στο βιβλίο αυτό γίνεται πρώτη φορά αναφορά στην προφητεία που έθεσε σε κίνηση την ιστορία του Harry. Σ' αυτήν την

προφητεία ορίζεται ο Harry ως ο μοναδικός άνθρωπος που μπορεί να νικήσει τον Voldemort.

“Harry Potter and the Half-Blood Prince”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Half-Blood Prince” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 16 Ιουλίου το 2005. Πρόκειται για το έκτο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 30 κεφάλαια.

Πλοκή:

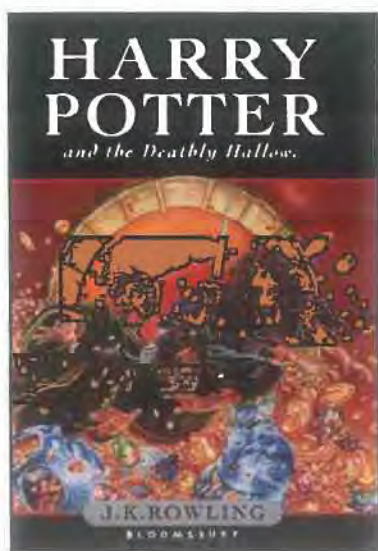
Στην καινούρια του σχολική χρονιά ο Harry βρίσκει ένα μεταχειρισμένο βιβλίο για το μάθημα των Φίλτρων που ανήκε σε κάποιον «Ημίαιμο Πρίγκιπα». Χωρίς να γνωρίζει ποιος ήταν ο αρχικός κάτοχός του, ο Harry αρχίζει και το εμπιστεύεται τυφλά. Ο διευθυντής της σχολής αναλαμβάνει να τον διαφωτίσει σχετικά με το παρελθόν του Voldemort για να τον προετοιμάσει για την αποστολή που έχει αναλάβει. Ανακαλύπτουν πως ο Voldemort έχει χωρίσει την ψυχή του σε έξι κομμάτια και τα φυλά στις λεγόμενες Horcruxes, αντικείμενα φαινομενικά αδιάφορα, ειδικά μαγεμένα για να αναλάβουν το ρόλο του φύλακα. Ο Voldemort, ενεργώντας έτσι, δεν μπορεί να πεθάνει μέχρι κάποιος να καταστρέψει τα αποθέματα της ψυχής του. Ταυτόχρονα ο Harry υποψιάζεται πως ο Voldemort έχει αναθέσει στο Draco Malfoy μια αποστολή – προφανώς με στόχο τον ίδιο. Τελικά, όταν

επιστρέφουν από μια αποστολή με τον Dumbledore σε αναζήτηση μιας από τις Horcruxes, ο Malfoy, σε συνεργασία με Death Eaters, έχει στήσει παγίδα στο κάστρο, και αποκαλύπτεται πως ο στόχος είναι ο διευθυντής και όχι ο Harry. Ειδοποιημένος από τους υπόλοιπους καθηγητές ο Severus Snape, επεμβαίνει στη σκηνή της παγίδας και όταν ο Malfoy διατάζει να δολοφονήσει τον Dumbledore, τον σκοτώνει ο ίδιος. Χωρίς τον ηγέτη τους, η οργάνωση μοιάζει αποκεφαλισμένη, το μέλλον του μαγικού κόσμου ζοφερό.

Το έκτο βιβλίο είναι αυτό που θέτει σε κίνηση το τέλος της ιστορίας. Ο Harry έχοντας χάσει ήδη τους γονείς του, τον νονό του και τώρα ακόμα έναν άνθρωπο που του στάθηκε σαν πατέρα, αποφασίζει εκ νέου, με ανανεωμένη αποφασιστικότητα, να αντιμετωπίσει τον Voldemort.

“Harry Potter and the Deathly Hallows”

Το βιβλίο “Harry Potter and the Deathly Hallows” πρωτοδημοσιεύτηκε στη Μεγάλη Βρετανία στις 21 Ιουλίου του 2007. Πρόκειται για το έβδομο και τελευταίο βιβλίο της σειράς και αποτελείται από 36 κεφάλαια.

Πλοκή:

Ο πόλεμος εναντίον του Voldemort μαίνεται πλέον ανοιχτά στο μαγικό κόσμο, ενώ ο σατανικός μάγος έχει

διεισδύσει στο υπουργείο. Ο Harry, μαζί με τους δύο φίλους του, πληροφορείται πως ο Dumbledore έχει αφήσει στον καθένα και από ένα αντικείμενο στη διαθήκη του, αντικείμενα που είναι φαινομενικά άχρηστα. Είναι η πρώτη χρονιά του, από τη στιγμή που έμαθε ότι είναι μάγος, που δεν θα επιστρέψει στη σχολή για την αρχή της σχολικής χρονιάς. Ο Harry αφοσιώνεται στο κυνήγι των Horcruxes, αλλά παράλληλα επιδιώκει μια συνάντηση με τον παλιό του καθηγητή, Severus Snape, τον οποίο θεωρεί δολοφόνο του Dumbledore – μια συνάντηση που θα γίνει πολύ αργά και σ' αυτήν ο Harry θα μάθει ότι ο Snape, ερωτευμένος καθώς ήταν με τη μητέρα του Harry, έγινε κατάσκοπος για να του διασφαλίσει τη ζωή και ότι η «δολοφονία» του Dumbledore ήταν προσυμφωνημένη. Μέσα από πολλά συναρπαστικά γεγονότα, πολλούς θανάτους και μια γρήγορη πλοκή, οι τρεις φίλοι βρίσκουν όλες τις Horcruxes εκτός από μία, η οποία βρίσκεται στο κάστρο του Hogwarts. Αντιλαμβανόμενος πως ο Voldemort κατευθύνεται και εκείνος στο κάστρο για να διαφυλάξει τη Horcrux, ειδοποιεί όλους τους πιστούς στο καλό φίλους του – η ώρα για την τελευταία μάχη έχει φτάσει. Τελικά, ο Harry προτίθεται να θυσιάσει για το καλό όλων αλλά ο Voldemort απλώς δεν μπορεί να τον σκοτώσει. Τα αντικείμενα που του έχει δώσει ο Dumbledore σε συνδυασμό με την δική του αυτοθυσία τον χρίζουν Κυρίαρχο του Θανάτου και εξασφαλίζουν την επιβίωση του και την νίκη του επί του Voldemort. Στον επίλογο του βιβλίου συναντάμε τους ήρωες μας 19 χρόνια μετά την τελική μάχη στο σταθμό King's Cross του Λονδίνου, παντρεμένους και ευχόμενους στα παιδιά τους «καλή σχολική χρονιά».

Το έβδομο βιβλίο χαρίζει και το ηθικό τέλος της σειράς, με τον θρίαμβο του καλού ενάντια στο σατανικό και διεφθαρμένο Voldemort και την ιδεολογία του.

Ειδολογικά χαρακτηριστικά των βιβλίων του Harry Potter

Όσον αφορά το είδος των βιβλίων στο οποίο ανήκει η σειρά Harry Potter, τα ιπτάμενα αυτοκίνητα, τα μαγικά ραβδιά και οι ακαδημίες μάγων σε συνδυασμό με πολλά άλλα που προκαλούν τη φαντασία μάς οδηγούν με ασφάλεια στο συμπέρασμα ότι είναι μέρος της «Φανταστικής Λογοτεχνίας» ή διαφορετικά της «Λογοτεχνίας του Φανταστικού».

Ο όρος «φανταστικό» που τη διαχωρίζει από τα άλλα είδη αναφέρεται συνήθως σε φαινόμενα που δεν έχουν συμβεί, δεν συμβαίνουν, ούτε και θα μπορούσαν να συμβούν, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της λογικής και της επιστήμης. Ο Tzvetan Todorov, θεωρητικός της λογοτεχνίας, ορίζει¹⁸ το φανταστικό ως το είδος εκείνο της λογοτεχνίας όπου υπάρχει μια ταλάντευση μεταξύ πραγματικού και εξωπραγματικού, όπου τα γεγονότα τοποθετούνται σε μια περιοχή που δεν ανήκει σε κανένα από τα δύο, και είναι δύσκολο να προσδιορίσεις αν συμβαίνουν περισσότερο στην από εδώ πλευρά ή στην από εκεί.

Πολλοί τοποθετούν την αρχή της στο ξέσπασμα της βιομηχανικής επανάστασης και το αποκορύφωμα της στην εποχή της δημιουργίας του J.R.R. Tolkien¹⁹, η στενή της σχέση όμως με τη παγκόσμια μυθολογία δηλώνει την μακρά της παρουσία στην λογοτεχνική ιστορία του ανθρώπου. Στο πέρασμα των χρόνων η μορφή της έχει συνδυάσει το μύθο της αρχαιότητας, την ηθική του Χριστιανισμού, το ρομαντισμό του

---

¹⁸ Tzvetan Todorov. (1975). *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Cornell University Press

¹⁹ Συγγραφέας βιβλίων φανταστικής λογοτεχνίας. Ανάμεσα στα έργα του «ο Άρχοντας των Δαχτυλιδιών».

Μεσαίωνα και της Αναγέννησης και την επιστημονική εξέγερση των νεότερων αιώνων.

Η λογοτεχνία του φανταστικού σήμερα συναντάται σε δυο εκφάνσεις. Η πρώτη, η λεγομένη «ηρωική φαντασία», περιγράφει ιστορίες ηρώων σε φανταστικά συνήθως μέρη δίνοντας μεγάλη βαρύτητα στον άξονα «καλό εναντίον κακού». Η δεύτερη, το υποείδος της «επιστημονικής φαντασίας» αφορά ρεαλιστικές υποθέσεις για μελλοντικές περιστάσεις, υποθέσεις βασισμένες σε γεγονότα και σε επιστημονικά επιτεύγματα.

Μελετώντας την εσωτερική δομή των βιβλίων του Harry Potter, εύκολα τα κατατάσσουμε στο πρώτο υποείδος, αυτό της ηρωικής φαντασίας. Στη δομή όμως των βιβλίων αυτών συναντάμε τουλάχιστον 24 από τις λειτουργίες του παραμυθιού όπως τις έχει ορίσει ο Vladimir Propp²⁰ και 4 από τους βασικούς του χαρακτήρες²¹. Είναι, συνεπώς, ασφαλές να ειπωθεί πως η σειρά αυτή βιβλίων έχει πολλά κοινά στοιχεία με παραδοσιακά ρωσικά παραμύθια, που ήταν και το αντικείμενο μελέτης του Propp, αλλά και πως εν μέρει επιβεβαιώνει τη στρουκτουραλιστική²² θεώρηση της λογοτεχνίας.

²⁰ Propp, Vladimir. (1979). *Morphology of the folktale*. Austin: University of Texas Press.

²¹ Ο Κακός: Ο Voldemort, ενίοτε ο Snape και ο Malfoy.

Ο Δωρητής: Ο Sirius, ο Lupin, ο Dumbledore.

Ο Μαγικός Βοηθός: Ο Dumbledore, ο Ron, η Hermione.

Ο Ήρωας: Ο Harry.

²² Στη λογοτεχνία ο στρουκτουραλισμός αποσκοπεί στην ανάλυση του αφηγηματικού υλικού μέσα από την υποκείμενη δομή του, η οποία υπακούει σε συγκεκριμένους και καθολικούς κανόνες που διέπουν όλα τα κείμενα.

Κριτική αποτίμηση και αναγνωστική απήχηση

Πολλοί από τους κριτικούς αναφέρονται στη σειρά βιβλίων με πρωταγωνιστή τον Harry Potter ως φαινόμενο. Κάτι ανάλογο με την απήχηση που έχει ο Harry στο κοινό του, δεν έχει συμβεί εδώ και πολλά χρόνια για ένα βιβλίο – πόσο μάλλον για κάποιο που θεωρείται κατά κύριο λόγο παιδικό.

Οι περισσότεροι από αυτούς παραδέχονται πως ο Harry Potter έκανε τα παιδιά της νέας γενιάς να διαβάσουν ξανά και να στρέψουν το βλέμμα μακριά από την τηλεόραση και τον υπολογιστή. Ταυτόχρονα πολλοί ενήλικες αναγνώστες απολαμβάνουν να διαβάζουν τα βιβλία της σειράς, κυρίως λόγω της γραφής της Rowling και της σαγηνευτικής ιστορίας που υφαίνει. Μάλιστα, είναι το γεγονός ότι η ιστορία αυτή είναι τόσο λεπτομερής, σε ό,τι αφορά έναν κόσμο που δεν είναι ο δικός μας, που πείθει τον αναγνώστη για την ύπαρξη ενός ουτοπικού εναλλακτικού σύμπαντος, όπου ένα μικρό κούνημα του ραβδιού αρκεί για να συμβούν σχεδόν τα πάντα και όπου όλοι θέλουν να μεταφερθούν.

Πολλοί κριτικοί επαινούν τη συνήθεια της συγγραφέως να σχεδιάζει τη δομή και την πλοκή των βιβλίων της, σε αντίθεση με πρότερες αντιλήψεις που εκτιμούσαν την «αυτόματη γραφή», συνήθεια που σύμφωνα με τον John Granger²³ είναι η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στη Rowling και σε έναν κοινό – και συνήθως ατάλαντο – συγγραφέα.

---

²³ Granger, J. (2007). *Unlocking Harry Potter, Five Keys for the Serious Reader*. Zessima Press.

Ταυτόχρονα, αυτό που εκτιμούν οι περισσότεροι στο έργο της είναι η αναφορά της σε γνωστούς μύθους²⁴, τους οποίους παραλλάσσει με έναν διασκεδαστικό τρόπο ώστε κάθε αναγνώστης να αναγνωρίζει κομμάτια αληθοφάνειας στο έργο της – όσο αληθοφανής μπορεί να χαρακτηριστεί ένας μύθος.

Εντύπωση προκαλεί και το γεγονός ότι αυτή η σειρά βιβλίων χρησιμοποιείται και ως θεραπευτική για ψυχολογικούς σκοπούς. Συγκεκριμένα ο Neil Mulholland²⁵, χρησιμοποιεί την ιστορία για να βοηθήσει τους ασθενείς να ταυτιστούν με τη συμπεριφορά του πρωταγωνιστή σε δύσκολες στιγμές, ώστε να αντιδράσουν αναλόγως στις προσωπικές τους δυσκολίες.

Όσον αφορά την αναγνωστική απήχηση των βιβλίων, έχουν ξεπεράσει σε πωλήσεις κάθε προηγούμενο ρεκόρ, με τα τρία τελευταία βιβλία να ξεπερνούν το προηγούμενό τους. Συνολικά έχουν πουληθεί περισσότερο από 400 εκατομμύρια αντίτυπα παγκοσμίως και έχουν μεταφραστεί σε 67 γλώσσες. Το όνομα “Harry Potter”, σε συνδυασμό με τα βιβλία, τις ταινίες και τα διάφορα προϊόντα, εκτιμάται πως αξίζει πάνω από 15 δισεκατομμύρια δολάρια.

---

²⁴ Colbert, D. (2008). *The magical worlds of Harry Potter. A treasury of myths, legends and fascinating facts*. New York: Berkley.

²⁵ Mulholland, N. (2006). *The psychology of Harry Potter*. Benbella books.

Harry Potter και Ιδεολογία

Η αφηγήτρια

Η αφηγήτρια²⁶ που έχει δημιουργήσει η J.K. Rowling για να αναλάβει το έργο της διήγησης της ιστορίας του Harry Potter είναι από το πρίσμα της φωνής ετεροδιηγητική, καθώς δεν αφηγείται προσωπική της ιστορία και μετέρχεται το τρίτο πρόσωπο στην αφήγησή της. Με βάση το βαθμό παρουσίας της είναι σχετικά καλυμμένη, χωρίς προλήψεις ή σχόλια. Παρόλα αυτά, υπάρχουν σημεία στο κείμενο της, όπου γεγονότα έχουν συγκεκριμένη κατάληξη ή κάποια πρόσωπα έχουν συγκεκριμένα δευτερεύοντα χαρακτηριστικά (όπως η ομοφυλοφιλία του διευθυντή της σχολής Dumbledore) τα οποία υπάρχουν εσκεμμένα και με απόλυτη συνείδηση από την συγγραφέα (και όχι την αφηγήτρια, παρόλο που πιθανότατα στο σημείο αυτό ταυτίζονται) προκειμένου να αναδειχθεί η προσωπική της άποψη για πράγματα που διχάζουν την κοινή γνώμη.

Για παράδειγμα, πέρα από τη ομοφυλοφιλία του Dumbledore, μέσα από το άρθρο της Nancy Gibbs «J.K.Rowling» για το περιοδικό Time πληροφορούμαστε πως ο θρησκευτικός φονταμενταλισμός είναι κάτι που η Rowling αποποιείται, παρόλο που η ίδια είναι άνθρωπος της πίστης. Υπερασπίζεται, λοιπόν, την επιλογή της η παρουσία του Θεού να είναι σχεδόν μηδαμινή στα έξι πρώτα βιβλία της λέγοντας πως «είναι εξαιρετικά πιθανό να ζήσει κάνεις μια ηθική ζωή χωρίς να πιστεύει στο Θεό»²⁷. Εντέλει, όμως παραδέχεται πως το κύριο θέμα των βιβλίων της είναι ο εξής στίχος από τη Βίβλο «Ο τελευταίος

²⁶ Η αναφορά γίνεται σε αφηγήτρια και όχι σε αφηγητή λόγω της ταύτισης που επιχειρεί να πραγματοποιήσει η ίδια η συγγραφέας με το πρόσωπο αυτό.

²⁷ Gibbs N. (2007). *Runners up for the person of the year 2007. J.K. Rowling.* www.time.com

εχθρός που θα καταστραφεί θα είναι ο Θάνατος», αν και δεν έχει καμία πρόθεση να προσηλυτίσει κανέναν στο Χριστιανισμό. Προτιμά οι αναγνώστες της να σκέπτονται για τον εαυτό τους και θεωρεί τον ηθικό κώδικα των βιβλίων της υπεράνω θρησκειών.

Επομένως, μπορούμε να της προσάψουμε ότι, εκτός από τις υποχρεωτικές λειτουργίες ενός αφηγητή, η ίδια επιτελεί τουλάχιστον μια από τις προαιρετικές, την *ιδεολογική*, αρκετά όμως συγκεχυμένα και βαθιά στο κείμενο, και συνήθως αναλαμβάνει κάποιος από τους ήρωες της, ανάλογα με την εστίαση, να εκφράσει το ιδεολογικό της υπόβαθρο, ώστε ένας τέτοιος χαρακτηρισμός να μην είναι δυνατόν να έχει καθολική σημασία.

Υπό το πρίσμα της *εστίασης*, αν και αυτή αλλάζει ορισμένες φορές – όπως για παράδειγμα στο πρώτο κεφάλαιο του 1^{ου} βιβλίου, όπου υποκείμενο εστίασης είναι ο αμφιλεγόμενος θεός του Harry, στο πρώτο κεφάλαιο του 4^{ου}, όπου αναλαμβάνει να μας «δανείσει τα μάτια του» ένας επιστάτης ενός ιδιαίτερα σημαντικού χώρου για την εξέλιξη της ιστορίας, καθώς επίσης, αλλαγή εστίασης παρατηρείται και καθ' όλη τη διάρκεια του 4^{ου}, 5^{ου} και 6^{ου} βιβλίου, κυρίως λόγω της στενής σχέσης που έχει ο Harry με τον Λόρδο Voldemort αλλά και ασχέτως με αυτήν, όπως για παράδειγμα, το πρώτο και το δεύτερο κεφάλαιο του 6^{ου} βιβλίου όπου η εστίαση αλλάζει από τον πρωθυπουργό των Muggle στον Severus Snape – συνήθως η αφηγήτρια μας παρουσιάζει τα γεγονότα όπως τα αντιλαμβάνεται ο πρωταγωνιστής Harry. Συνεπώς η εστίαση της είναι κατά βάση *σταθερή* – υποκείμενο της είναι ο πρωταγωνιστής – όταν όμως μεταβάλλεται είναι *μονοπρισματική* καθώς ο καθένας από τους διαφορετικούς εστιαστές αντιλαμβάνεται διαδοχικά και κατά βάση διαφορετικά γεγονότα. Συγχρόνως, λόγω του γεγονότος ότι αφηγήτρια

και εστιαστής δεν ταυτίζονται αναφερόμαστε σε τριτοπρόσωπο κέντρο συνείδησης (Genette: 1983).

Όσον αφορά την εστίαση η αφηγήτρια ουκ ολίγες φορές και γλαφυρότατα εμβαθύνει στις σκέψεις και στα συναισθήματα του ήρωα και περιγράφει με ιδιαίτερα ικανό τρόπο τις αντιδράσεις του, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα η εσωτερική αυτή εστίαση να παρασέρνει τον αναγνώστη και να του δημιουργεί την πεποίθηση πως καθολική αλήθεια της ιστορίας είναι και αυτή που πιστεύει ο πρωταγωνιστής. Καθ' όλη τη διάρκεια των βιβλίων, το γεγονός ότι είμαστε κοινωνοί του εσωτερικού κόσμου του Harry «χτίζει» ένα από τα κεντρικά θέματα της σειράς, αυτό της προκατάληψης. Προς επίρρωση των προηγουμένων, ένα τρανταχτό παράδειγμα είναι η κλιμακούμενη αντιπάθεια που δημιουργείται στους αναγνώστες προς το καθηγητή του Harry, Severus Snape, λόγω της αντίστοιχης αντιπάθειας που αισθάνεται ο πρωταγωνιστής με την πάροδο των χρόνων. Τελικά, ο αναγνώστης πέφτει στην παγίδα της εστίασης και θεωρεί ως αναμφισβήτητη αλήθεια ότι ο Snape είναι ο πιο κακός άνθρωπος του κόσμου, ενώ οι πράξεις του αποδεικνύουν πως αν μη τι άλλο είναι άνθρωπος που μπορεί να ενεργήσει αλτρουιστικά ακόμη και για τον γιο του εχθρού του.

Η Εικόνα της Αφηγήτριας

Με βάση, λοιπόν, τη συγκαλυμμένη παρουσία της στο κείμενο, σχεδόν με βεβαιότητα διατυπώνεται η άποψη πως η αφηγήτρια είναι ένα πρόσωπο που διέπεται από ηθικές αρχές και έχει μια απόλυτα

ξεκάθαρη άποψη για το τι είναι καλό και τι κακό, σωστό και λάθος. Συνήθως πρεσβευτής αυτής της διάκρισης και μαχητής υπέρ του καλού είναι ο διευθυντής της σχολής Albus Dumbledore, τον οποίο η Rowling έχει παραδεχτεί πως χρησιμοποιεί ως «φερέφωνο» των ιδεών της, όταν θέλει να περάσει ένα μήνυμα στους αναγνώστες της, παραδεχόμενη πως ο καθηγητής «συχνά μιλάει αντ' αυτής»²⁸.

Η αφηγήτρια φαίνεται να εμπιστεύεται τη δύναμη της αγάπης, υποστηρίζοντας πως δεν υπάρχει τίποτε δυνατότερο ούτε σημαντικότερο από αυτήν κάνοντας παράλληλα διαχωρισμό ανάμεσα στην καταστροφική και εμμονική αγάπη και σε αυτήν που τρέφει μια μητέρα για το παιδί της, ένας φίλος για τον φίλο του, ένας άντρας για μια γυναίκα. Σε όλα τα βιβλία αυτή της η πεποίθηση είναι διάχυτη. Τη διάκριση όμως ανάμεσα στην εμμονική και την υγιή αγάπη την επιτυγχάνει με την αντιπαραβολή ανάμεσα στη Mrs. Weasley και τη Bellatrix Lestrange στην τελική μάχη του Hogwarts, στο 7^ο και τελευταίο βιβλίο, όπου από τη μια έχουμε μια γυναίκα που προσπαθεί να προστατέψει το παιδί της και από την άλλη μια γυναίκα παθολογικά ερωτευμένη με τον ιδεολογικό της «αφέντη», αφοσιωμένη σε αυτόν στα όρια της παράνοιας, πράγμα που τελικά οδηγεί στην καταστροφή της.

Εμφανίζεται ως άτομο με φιλελεύθερες απόψεις που κατακρίνει την απραξία της εξουσίας και ιδανικά πιστεύει πως μπορεί να επέλθει αλλαγή στον κόσμο, αλλαγή που προϋποθέτει την αφύπνιση. Όταν στο 5^ο βιβλίο ο Harry Potter προσπαθεί να ειδοποιήσει τον μαγικό κόσμο για την επάνοδο του Λόρδου Voldemort, ο πρωθυπουργός Cornelius Fudge προτιμά να μείνει άπραγος διαδίδοντας αναλήθειες για την ψυχική

---

²⁸ Συνέντευξη με τον Steve Kloves τον Φεβρουάριο του 2003 για την πρεμιέρα της δεύτερης ταινίας του Harry Potter, «Harry Potter and the Chamber of the Secrets». Σχετικό link για τη γραπτή μεταφορά της συνέντευξης: <http://www.accio-quote.org/articles/2003/0302-newsround-mzimba.htm>

υγεία του Harry παρά να κάνει οτιδήποτε για να εμποδίσει την εξάπλωση του Σκοτεινού Αρχοντα. Η απραξία του αυτή, με απόλυτα συνειδητοποιημένο συγγραφικά τρόπο τον μετατρέπει από έναν συμπαθέστατο – αν και άβουλο – άνθρωπο, που πολλές φορές βοήθησε τον πρωταγωνιστή και τον προστάτευσε, σε έναν δειλό και ανάξιο πολιτικό, που αδυνατεί να πράξει και υποκρίνεται πως «όλα βαίνουν καλώς».

Υποστηρίζει την ισότητα και την αναγκαιότητα της για μια κοινωνία αξιών. Η διάκριση των μάγων ανάλογα με το πόσο καθαρόαιμοι είναι, θεωρείται άδικη και αποδεικνύεται κατά βάση ανακριβής με την παρουσία της Hermione στη σχολή, η οποία αν και Muggle-γεννημένη είναι η καλύτερη μαθήτριά του έτους της και κατά πολλούς η εξυπνότερη μάγισσα της ηλικίας της. Αντίθετα, πολλοί συμμαθητές της που προέρχονται από καθαρόαιμες οικογένειες τα βρίσκουν σκούρα εκεί που η Hermione διαπρέπει.

Ανάγει τη φιλία σε ιερό επίπεδο και σέβεται τη φυσική τάξη των πραγμάτων πρεσβεύοντας ότι ο θάνατος είναι απλώς «η επόμενη περιπέτεια» για τον άνθρωπο και ότι σίγουρα δεν είναι το χειρότερο που μπορεί να συμβεί σε κάποιον. Διάφοροι ήρωες της, με τον νονό του Harry, Sirius, να κάνει την αρχή, όταν έρχονται αντιμέτωποι με την επιλογή να διαλέξουν ανάμεσα στο «φιλί» των Dementors, το οποίο θα τους αφήσει ένα σώμα χωρίς ψυχή, αναμνήσεις και συνείδηση - ένα «άδειο κέλυφος» όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο κείμενο - και στο θάνατο, επιλέγουν με πάθος το δεύτερο.

Συνοψίζοντας την εικόνα της αφηγήτριας σε ένα πολύ συγκεκριμένο ιδεολογικό χαρακτηριστικό της, αυτό θα έλεγα πως είναι η

Η Ιδεολογική Διάσταση του Harry Potter: Λογοτεχνική Προσέγγιση και Ανάλυση

πίστη της στη δύναμη της αγάπης και η πεποίθηση της ότι μεγαλύτερη τιμωρία είναι να ζεις μια ζωή χωρίς αγάπη από ότι είναι ο ίδιος ο θάνατος.

Πορτραίτα
~ Πρωτευόντων ~
Χαρακτήρων

Πρωταγωνιστές

Ο Harry James Potter είναι χωρίς αμφιβολία ο πρωταγωνιστής της σειράς αυτής βιβλίων, και καθ' όλη τη διάρκειά της υιοθετεί το προφίλ του ήρωα-πρωταγωνιστή, καθώς υπηρετεί άφθαρτα ιδανικά και αξεπέραστες αξίες, που ισχύουν τόσο στον κόσμο μας όσο και στον δικό του μαγικό μικρόκοσμο. Χωρίς τον συγκεκριμένο χαρακτήρα δεν θα υπήρχε πλοκή.

Συνεπώς, μπορούμε να τον χαρακτηρίσουμε και ως τη θετική δύναμη της αφήγησης.

Η πρώτη παρουσίαση του Harry γίνεται στο πρώτο κεφάλαιο του 1^{ου} βιβλίου. Η αφηγήτρια μετερχόμενη τα μάτια των δυο μελλοντικών καθηγητών του (άμεση έκθεση) που, βρέφος, τον παραδίδουν μετά λύπης στους αντιπαθητικούς συγγενείς του, μας περιγράφει εξωτερικά τον χαρακτήρα και μας δίνει το πλέον αναγνωρίσιμο χαρακτηριστικό του: το σημάδι σε σχήμα κεραυνού στο μέτωπο του. Μπορούμε με ασφάλεια να υποθέσουμε πως ο πρωταγωνιστής μάς παρουσιάζεται μέσω της άμεσης έκθεσης για να προστεθεί το απαραίτητο κύρος στο υπόβαθρο του, στην ιστορία που τον κάνει αυτό που είναι, από τη σκοπιά των ανθρώπων που τον περιβάλλουν.

Στο 2^ο κεφάλαιο αναφέρεται μέσω της δραματικής μεθόδου ότι για την ηλικία του ήταν πάντα μικρόσωμος και πολύ λεπτός. Είχε αδύνατα γόνατα, μαύρα ανακατεμένα μαλλιά και καταπράσινα μάτια. Φορούσε στρόγγυλα γυαλιά, κολλημένα με κολλητική ταινία, καθώς ο ξάδελφος του διασκέδαζε ιδιαίτερα κάθε φορά που τα έσπαγε. Την εντύπωση ότι ήταν εξαιρετικά μικρόσωμος ενέτειναν και τα φαρδιά ρούχα που φορούσε – όλα παλιά ρούχα του Dudley, ο οποίος ήταν τουλάχιστον «τέσσερις φορές πιο μεγαλόσωμος απ’ ό,τι ήταν ο Harry», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται. Αργότερα (4^ο κεφάλαιο), πληροφορούμαστε από τον γίγαντα Hagrid για πρώτη φορά κάτι που θα ακούσουμε πολλές φορές στην πορεία των βιβλίων: ο Harry είναι ολόιδιος με τον πατέρα του, εκτός από τα μάτια, που τα είχε κληρονομήσει από τη μητέρα του.

Τα εξωτερικά αυτά χαρακτηριστικά αναφέρονται σε κάθε ένα από τα βιβλία, συνήθως ως μια επανεισαγωγή στον κόσμο του, άλλοτε με λιγότερες και άλλοτε με περισσότερες λεπτομέρειες, πάντα όμως, με ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι τα μάτια του ήταν ίδια με της μητέρας του.

Πρόκειται, λοιπόν, για έναν χαρακτήρα, ο οποίος εκ των προτέρων γίνεται αγαπητός στα περισσότερα παιδιά. Μένει ορφανός από τους δυο γονείς του στην τρυφερή ηλικία του ενός έτους και αναγκάζεται να μεγαλώσει με τους θείους του και τον συνομήλικό εξάδελφο του, Dudley, οι οποίοι απεχθάνονται όσα ο ίδιος εκπροσωπεί – χωρίς να το ξέρει – , ώσπου να κλείσει τα 11 χρόνια του. Την απέχθεια τους τη δείχνουν σε κάθε ευκαιρία, με τον Dudley να έχει βρει στο πρόσωπο του Harry τον αγαπημένο του σάκο του μποξ και με τους θείους του να του έχουν παραχωρήσει το ντουλάπι κάτω από τις σκάλες για υπνοδωμάτιό του, όταν ο γιος τους έχει ένα δωμάτιο μόνο για τα παιχνίδια του. Ο ίδιος

ο Harry δεν έχει πάρει ποτέ δώρο, ούτε καν στα γενέθλια του, εκτός από κάτι μπισκότα σκύλου, ευγενική χορηγία της θείας Marge, αδελφής του θείου Vernon. Η δυστυχία του Harry συνεχίζεται και στο σχολείο, καθώς ο Dudley έχει απαγορεύσει στους συμμαθητές τους να τον συμπαθούν, πόσο μάλλον να του μιλούν ή να του κάνουν παρέα.

Παρόλα αυτά, αξιοθαύμαστο είναι το γεγονός ότι εξελίσσεται σε ένα συνειδητοποιημένο, ψυχικά ολοκληρωμένο και υγιές παιδί, όπως προκύπτει από τις πράξεις του, που υπομένει στωικά και ενίοτε με ειρωνική διάθεση όσα υποφέρει από τους Dursleys και σε όλες τις φορές που μπορεί να διαλέξει ανάμεσα στον εύκολο και τον σωστό δρόμο, επιλέγει τον δεύτερο με ανιδιοτέλεια και συχνά με αυτοθυσία. Αυτό, ίσως, να οδηγεί τους φίλους του να θεωρούν πως πάσχει από το σύνδρομο του «ήρωα» σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σε όλα ανεξαιρέτως τα βιβλία σπεύδει προς βοήθεια όλων όσων βρίσκονται σε κίνδυνο, συχνά αυθαίρετα και χωρίς να του έχει ζητηθεί. Παρόλα αυτά, οι φορές που προσφέρει τη βοήθεια του σε ανθρώπους που την έχουν πραγματικά ανάγκη υπερτερούν σημαντικά και δικαίως χαρακτηρίζεται ως «ήρωας».

Ως «ήρωας» όμως ο Harry δεν είναι καθόλου τέλειος. Δεν τον κατακλύζουν μόνο αλτρουιστικά συναισθήματα όπως η ανιδιοτέλεια και η αυτοθυσία αλλά και κατώτερα όπως η αντιπάθεια και το μίσος, ο θυμός και η οργή. Χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη ανυπακοή στους κανόνες, αλλά καθώς η φήμη του προηγείται, οι περισσότεροι καθηγητές – όχι όμως όλοι – του συγχωρούν αυτό το χαρακτηριστικό.

Όταν στέκεται μπροστά από τον καθρέφτη του Erised, το μαγικό αντικείμενο που δείχνει στον καθένα την πιο βαθιά επιθυμία της καρδιάς του και επιτυχημένο τέχνασμα της αφηγήτριας για να μας τη

φανερώσει, ο Harry το μόνο που βλέπει είναι η οικογένεια του να τον περιβάλλει, πράγμα που φανερώνει το πόσο μόνος μεγάλωσε και την ωριμότητα που τον διακρίνει.

Παρόλο που τελικά θα χάσει έναν-έναν τους ανθρώπους που θα διατελέσουν υποκατάστατα της πατρικής φιγούρας στη ζωή του, μετά το χαμό των γονιών του, ο Harry δεν θα τα παρατήσει και θα αναλάβει την αποστολή του, συνειδητοποιώντας πόσο σημαντικό είναι να μη καταστραφούν και άλλοι κόσμοι, να μη θρηνηθούν και άλλοι δικούς τους ανθρώπους. Μέχρι τελευταία στιγμή, θα βάζει το καλό των άλλων μπροστά από το δικό του. Θα χαρίσει το χρηματικό έπαθλό του στους διδύμους Weasley με την παράκληση να αγοράσουν επίσημες ρόμπες για τον αδελφό τους, θα χωρίσει την κοπέλα του για να την προστατεύσει και τελικά θα σπεύσει να βάλει τον εαυτό του ανάμεσα σε όσους αγαπά και στον Voldemort.

Είναι ξεχωριστός. Ίσως όχι τόσο με την έννοια που προσδίδουν οι άλλοι στο χαρακτηριστικό σημάδι στο μέτωπο του, αλλά με ό,τι προσδίδει το σημάδι στον ίδιο. Ήδη στην ηλικία των 11 ετών, όταν ο αναγνώστης τον συναντά μετά από μια αφηγηματική έλλειψη 10 ετών, είναι φανερό πως έχει περάσει πολλές δύσκολες στιγμές, περισσότερες από την πλειονότητα των συνομηλίκων του. Αυτό, όμως, που τον κάνει ξεχωριστό είναι ότι η εξέλιξη του είναι απόλυτα ιδανική σε σχέση με τα «υλικά» που του δόθηκαν στην πορεία της ζωής του.

Όσον αφορά το κοινωνικό του status αυτό είναι εκ διαμέτρου αντίθετο στους δυο κόσμους στους οποίους ανήκει. Στον κόσμο όπου μεγάλωσε, αυτόν τον μη μαγικών όντων, των Muggle, είναι απλώς ο ορφανός εξάδελφος του κακομαθημένου νταή της γειτονιάς, αόρατος για τους θείους του και ενοχλητικός όταν τελικά γίνεται ορατός, με

προβλήματα συμπεριφοράς που απαιτούν την εικονική εισαγωγή του σε ειδικό σχολείο. Φοράει παλιά ρούχα, δεν έχει τίποτα που να του ανήκει ουσιαδώς και η μόνη παρέα του είναι μια ιδιόρρυθμη γριά που μένει στην ίδια γειτονιά.

Είναι, λοιπόν, μεγάλη έκπληξη γι' αυτόν να ανακαλύπτει, πως οι γονείς του ήταν μάγοι και του κληροδοτήσαν μια μικρή περιουσία με το θάνατο τους, ότι ο ίδιος είναι μύθος στον μαγικό παράλληλο κόσμο στον οποίο εισέρχεται με την είσοδο του στη σχολή Hogwarts και ότι όλα τα παιδιά γνωρίζουν το όνομα του, καθώς αυτός είναι ο λόγος που εξαφανίστηκε ο Λόρδος Voldemort, ο πιο κακός μάγος όλων των εποχών. Τελικά, είναι αυτές οι δισυπόστατες εμπειρίες του, ο διχασμός των δυο κόσμων του, το κύριο συστατικό, η βασική αιτία που μένει προσγειωμένος και ανάγεται σε πρωταγωνιστή.

Παρόλο που σε αρκετές στιγμές ο πρωταγωνιστής ίσως κουράζει τον αναγνώστη με τη διακαή ανάγκη του να βάζει τον εαυτό του σε δύσκολες καταστάσεις ακόμα και όταν αυτό δεν είναι αναγκαίο, η αποδοχή του θα λέγαμε πως είναι σχετικά ευρεία. Υπάρχει μόνο μια μικρή μερίδα αναγνωστών που, παρά τη δύναμη της εστίασης, βρίσκει μάλλον εκνευριστικό το γεγονός ότι ο Harry ακόμα και στις πιο εξωπραγματικές του εικασίες αποδεικνύεται συνήθως σωστός²⁹. Γενικότερα, όμως, είναι αρκετά συμπαθής και πολλοί ονομάζουν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα ως ιδανικό φίλο, καθώς η συμπεριφορά του απέναντι στους αγαπημένους του ανθρώπους διέπεται από αυτοθυσία και αυταπάρηση.

---

²⁹ Για παράδειγμα, στο 6^ο βιβλίο της σειράς ήταν ο μοναδικός που πίστεψε εξ αρχής πως ένας συνομήλικος του είχε επιστρατευτεί από τον Λόρδο Voldemort, παρά το γεγονός ότι όλοι οι υπόλοιποι απέρριπταν τη θεωρία του. Τελικά, μετά από μια σειρά γεγονότων, αποδείχτηκε πως είχε δίκιο.

Σύμφωνα με τη Rowling³⁰, για να λειτουργήσει ο χαρακτήρας του Harry όπως τον έχει φανταστεί έπρεπε να είναι ορφανός ώστε να μην τον ανησυχεί η πιθανότητα να απογοητεύσει τους γονείς του. Τον περιγράφει ως περισσότερο μοναχικό από τα άλλα παιδιά, γεννημένο για να αντέξει ένα συγκεκριμένο βάρος στους ώμους του παρά το νεαρό της ηλικίας του. Αναφερόμενη στο σημάδι, λέει πως ήταν μια αποτύπωση στην εξωτερική του εμφάνιση των όσων πέρασε εσωτερικά, ένα σημάδι για να τον αναγνωρίζουν, το οποίο μπορεί να τον ονοματίσει είτε «εκλεκτό» είτε «καταραμένο».

Λόγω της θέσης του στην πλοκή των βιβλίων αλλά και στο πλευρό του Harry, οφείλουμε να αναγάγουμε και τον Ronald Bilius Weasley – ή απλά Ron – σε «πρωταγωνιστή». Εμφανίζεται στο 6^ο κεφάλαιο του πρώτου βιβλίου και μας συστήνεται μέσω της άμεσης έκθεσης, όπως τον βλέπει ο Harry.

³ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/theories/harry.htm>

Ο Ron έχει έντονα κόκκινα μαλλιά, γαλάζια μάτια και πρόσωπο γεμάτο φακίδες, στο οποίο τη διαφορά κάνει η μακριά μύτη του. Είναι ψηλός και λεπτός, με πόδια και χέρια μεγαλύτερα αναλογικά με το υπόλοιπο σώμα του.

Ανήκει σε μια 9μελη καθαρόαιμη μαγικά οικογένεια και ο ίδιος είναι το τελευταίο αγόρι που γεννιέται σε αυτήν— ακολουθεί η μοναδική κόρη και μικρότερη κατά έναν χρόνο αδελφή του, Ginny. Η σειρά που έχει γεννηθεί δημιουργεί ένα σύμπλεγμα κατωτερότητας στον Ron, το οποίο σε συνδυασμό με την κακή οικονομική κατάσταση της οικογένειας και της έλλειψης τακτ από τους δυο αμέσως μεγαλύτερους αδελφούς του σε ό,τι σχετίζεται με τον ίδιο, εντείνεται σημαντικά και αποτυπώνεται στις διαπροσωπικές του σχέσεις. Έχοντας να ανταγωνιστεί 5 μεγαλύτερους αδελφούς οι οποίοι διέπρεψαν στον έναν ή στον άλλο τομέα νιώθει εγκλωβισμένος στη σκιά τους και θεωρεί πως ό,τι κ αν κάνει δεν είναι αρκετό. Μάλιστα όταν ο Ron βρίσκεται μπροστά από τον καθρέφτη του Erised βλέπει τον εαυτό του με όλες τις διακρίσεις που ζήλεψε στους μεγαλύτερους αδελφούς του, ξεπερνώντας τους όλους, πράγμα που επιβεβαιώνει τα παραπάνω.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι η αμηχανία και ντροπή που αισθάνεται για το γεγονός ότι η οικογένεια του είναι φτωχή και το ότι τα περισσότερα πράγματα που του ανήκουν είναι από «δεύτερο χέρι». Αξιοσημείωτο είναι ότι, ενώ η οικογένεια του είναι καθαρόαιμη μαγικά και ότι αυτό ως χαρακτηριστικό καθ' αυτό είναι ζηλευτό και άξιο σεβασμού, δεν εκτιμάται στο μαγικό κόσμο, κυρίως εξαιτίας της σχέσης που έχει ο πατέρας του με τους Muggles. Μάλιστα, για τους πιο «σκληροπυρηνικούς» η οικογένεια Weasley είναι σχεδόν το ίδιο ανάξια μαγείας όσο και οι Muggle-γεννημένοι, οι μάγοι δηλαδή που είναι οι

πρώτοι στην οικογένεια τους που εμφανίζουν μαγικές ικανότητες χωρίς να έχουν κάποιον απευθείας πρόγονο μάγο.

Παρόλα αυτά όμως, ο Ron είναι περήφανος και δεν δέχεται τις προσφορές και τα δώρα του Harry – ο οποίος στον μαγικό κόσμο είναι τουλάχιστον πλούσιος – εκτός βέβαια αν τα θέλει πολύ! Το σύμπλεγμα κατωτερότητας σε σχέση με τα μεγαλύτερα αδέρφια του ενίοτε εμφανίζεται και στη σχέση του με τον Harry, ο οποίος είναι όλα όσα ο Ron εύχεται να γίνει – διάσημος και πλούσιος. Η αστεία αυτή «ζήλια» είναι μάλλον αμφίδρομη καθώς και ο Harry ζηλεύει την πολυπληθή οικογένεια του Ron, κυρίως επειδή ο ίδιος είναι ορφανός και οι μοναδικοί εναπομείναντες συγγενείς του θα προτιμούσαν να μην τον ξέρουν.

Παρά, όμως, την επισκίαση του από τους μεγαλύτερους αδελφούς του, ο Ron καταφέρνει να αναπτύξει έναν αγαπητό χαρακτήρα, που προσφέρει το χιούμορ του αφειδώς όποτε το κρίνει απαραίτητο, αν και πολλές φορές οι τρόποι του είναι απότομοι και δεν σκέπτεται ιδιαίτερα πριν μιλήσει. Ακόμα και αυτό το χαρακτηριστικό του δεν αρκεί για να τον αντιπαθήσει ο αναγνώστης, καθώς ο καθένας αναγνωρίζει σε αυτόν τον πιο κοντινό και αγαπητό του φίλο, πρόθυμο να βοηθήσει αυτούς που αγαπά και νοιάζεται. Γεγονός είναι ότι ο Ron είναι από τους πιο αγαπητούς χαρακτήρες.

Σύμφωνα με τη Rowling³¹, ο Ron ήταν από τους πρώτους χαρακτήρες που δημιούργησε. Θέλησε να δείξει μέσα από τη δυσχερή οικονομική κατάσταση της οικογένειας Weasley, πόσο δύσκολο είναι να μην έχει κανείς αρκετά χρήματα όταν οι περισσότεροι γύρω του έχουν και ότι να είναι κάποιος φτωχός δεν καθορίζει απαραίτητα την εξέλιξη του

³ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/themes/ron.htm>

ως άνθρωπο, ούτε την επηρεάζει δραματικά. Τον περιγράφει ως κάποιον που είναι πάντα «εκεί» όταν τον χρειάζεσαι. Επιπλέον, αναφέρει, πως ο Ron αντιπροσωπεύει την ελευθερία για τον Harry, με έναν άμεσο παραλληλισμό του τι σήμαινε για την ίδια ο άνθρωπος από τον οποίο εμπνεύστηκε τον συγκεκριμένο χαρακτήρα.

Το «τρίο» των πρωταγωνιστών έρχεται να συμπληρώσει η Muggle-γεννημένη Hermione Jean Granger. Εμφανίζεται πρώτη φορά στο 6^ο κεφάλαιο του πρώτου βιβλίου και η εντύπωση που κάνει στον Harry και κυρίως στον Ron δεν είναι η καλύτερη δυνατή και με τίποτα δεν προδιαθέτει τον αναγνώστη για τη στενή φιλία που θα δημιουργηθεί μεταξύ τους τα επόμενα χρόνια.

Η Hermione έχει καστανά φουντωτά μαλλιά, καστανά μάτια και μπροστινά δόντια λίγο μεγαλύτερα από το μέγεθος που θεωρείται φυσιολογικό. Η φωνή της είναι αυταρχική και θεωρείται μια ανυπόφορη «ξερόλα» από την πλειονότητα των συμμαθητών της, καθώς τυχαίνει να είναι άριστη μαθήτρια και να έχει διαβάσει ήδη τη σχολική ύλη πριν ξεκινήσουν τα μαθήματα. Είναι πανέξυπνη, οργανωτική, θιασώτης της λογικής, προτιμάει να ασχολείται με συγκεκριμένα και με βάση αντικείμενα όπως η Ιστορία σε αντίθεση με αφηρημένα, όπως η Μαντική. Το γεγονός ότι δεν έχει απευθείας συγγένεια με κάποιον μάγο, την ωθεί

στο συνεχές διάβασμα, προκειμένου να αποδείξει την αξία της. Όμως, παρά την προκατάληψη που υπάρχει απέναντι στους Muggle-γεννημένους, η Hermione, είναι εύκολα η καλύτερη μαθήτριά του έτους τους στη σχολή.

Μια περίεργη σχέση αναπτύσσεται ανάμεσα σ' αυτήν και τον Ron, πέρα από τη φιλία τους, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι η Hermione είναι κρυφά ερωτευμένη μαζί του και του ότι ο Ron αγνοεί παντελώς ακόμα και την πιθανότητα να αισθάνεται κάτι τέτοιο η φίλη του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να είναι θυμωμένοι και εριστικοί ο ένας με τον άλλον συχνότερα από ότι είναι φιλικοί και συμφιλιωμένοι.

Η πρώτη – κακή – εντύπωση που έκανε η Hermione στους μελλοντικούς της φίλους αλλάζει στην πορεία. Η ίδια εξελίσσεται (όπως θα δούμε αναλυτικότερα στην ανάλυση των βιβλίων) σε μια αξιόπιστη φίλη, που έχει να προτείνει τουλάχιστον μια λύση για κάθε πρόβλημα που προκύπτει και παρέχει μια αναγκαία για τα αγόρια ματιά στον ψυχισμό των κοριτσιών.

Ο χαρακτήρας της Hermione είναι λίγο δύσκολος για τον αναγνώστη. Η αποδοχή του δεν μπορεί να θεωρηθεί ευρεία, γιατί κάποια έντονα αρνητικά χαρακτηριστικά της, όπως η συνήθεια της να είναι επικριτική και η νευρική της, δεν επιτρέπουν στους περισσότερους να τη συμπαθήσουν καθώς, ίσως, ως πλασματικός χαρακτήρας θα έπρεπε να είναι λιγότερο ατελής, να συγκεντρώνει λιγότερα καθημερινά μειονεκτήματα. Αυτά είναι, όμως, τα συστατικά που την αναγορεύουν σε πιο «αληθινό» χαρακτήρα από τους συμπρωταγωνιστές της και κυρίως το γεγονός ότι σε αυτήν αναγνωρίζουμε όλοι ένα κομμάτι του εαυτού μας. Τελικά, η Hermione καταλήγει είτε να έχει φανατισμένους οπαδούς ή φανατισμένους πολέμιους.

Σε μια πιο ευρεία βάση, πρέπει να πούμε πως η αφηγήτρια μετέρχεται τον χαρακτήρα της Hermione σε πολλά σημεία για να αναδείξει τις διαφορές αγοριών-κοριτσιών κατά τη διάρκεια της προεφηβείας αλλά και της εφηβείας και, ίσως, για να ζωγραφίσει με κολακευτικότερα χρώματα τα κορίτσια ως αυτά που πρώτα αντιλαμβάνονται τη φύση μιας φιλίας που εξελίσσεται σε έρωτα.

Σύμφωνα με τη Rowling³², η Hermione είναι πολύ κοντά στο πως ήταν η ίδια όταν ήταν 11 ετών. Μάλιστα, αναφέρει, πως όταν θέλει να πει κάτι στους αναγνώστες το λέει μέσω της Hermione ή του Dumbledore, του διευθυντή της Σχολής, πράγμα που δίνει ιδιαίτερο κύρος στα λεγόμενα της.

---

³² Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/themes/hermione.htm>

Ανταγωνιστές

Ο Λόρδος Voldemort είναι ο βασικός ανταγωνιστής του Harry, κυρίως λόγω της αντίθεσης των δυο χαρακτήρων με βάση τον άξονα της μάχης μεταξύ του καλού και του κακού που διέπει τα βιβλία. Είναι φανερό πως ο Voldemort εκπροσωπεί τη σατανική πλευρά της μαγείας και η

εμφάνιση του συνάδει με αυτήν, καθώς το υπόλευκο δέρμα, τα κόκκινα σαν σχισμές μάτια του και η απουσία φυσιολογικής μύτης σε συνοδεύει με μια λεπτή γραμμή για στόμα, μάλλον προδιαθέτει τον αναγνώστη για τη σατανική ψυχοσύνθεση του συγκεκριμένου χαρακτήρα.

Αξίζει να σημειωθεί πως το πραγματικό του όνομα είναι Tom Marvolo Riddle και ότι το «Λόρδος Voldemort» είναι το προσωνύμιο που έχει δώσει ο ίδιος στον εαυτό του, θεωρώντας πως το όνομα του είναι κοινό και ανάξιο να τον φέρει, κίνηση που μαρτυρά τη μεγαλομανία και ματαιοδοξία του. Είναι, λοιπόν, αυτό το προσωνύμιο που τρέμουν όλοι και κανείς δεν τολμάει να το προφέρει. Ό, τι σατανικό έπραξε πριν τον σταματήσει ο Harry – χωρίς και αυτός να ξέρει το πώς! -, το έπραξε ως Voldemort. Έτσι, ως επί το πλείστον αναφέρονται στο πρόσωπο του ως

«Ξέρεις-Ποιος» ή «Ακατονόμαστος», με αποτέλεσμα ο φόβος για το όνομα του να αυξάνει τον φόβο για τον ίδιο.

Ως χαρακτήρας διαποτίζεται από ασυδοσία, εγωμανία, δίψα για εξουσία και απόλυτη ανηθικότητα. Θα μπορούσε να θεωρηθεί με βάση τα πεπραγμένα του ως ο πιο άξιος εκπρόσωπος του κακού. Μάλιστα, θεωρείται από τους σύγχρονους του ως ο σατανικότερος μάγος όλων των εποχών.

Παρόλο που η παρουσία του δεν είναι καθόλου συχνή στις σελίδες των βιβλίων και ως χαρακτήρας δεν συμμετέχει στη γενική δράση παρά μόνο στα τελευταία κεφάλαια κάθε βιβλίου για να χαρίσει την κορύφωση της κλιμάκωσης, οι υπόλοιποι χαρακτήρες αναφέρονται σε αυτόν με αποτέλεσμα η παρουσία του να είναι έμμεση, αλλά διαρκής και έντονη.

Όσον αφορά το πώς ο αναγνώστης βλέπει αυτόν το χαρακτήρα, και ιδιαίτερα τα παιδιά, δύσκολα μπορούν να βρουν ελαφρυντικά για τα εγκλήματα του ώστε να τον δικαιολογήσουν και κατ' επέκταση να τον συμπαθήσουν. Με απόλυτη συνείδηση των πράξεων του κατάφερε να γίνει αυτό που εν τέλει έγινε, γεγονός που δυσχεραίνει τη θέση του στα μάτια των αναγνωστών και κάνει την αντιπάθεια προς το πρόσωπο του να γεννιέται ακαριαία.

Σύμφωνα με τη Rowling³³, ο Voldemort δεν έχει αγαπήσει ποτέ κάποιον ή έστω νοιαστεί γι' αυτόν, και μάλιστα κάτι τέτοιο το χαρακτηρίζει ως αδύνατο να συμβεί γιατί θα αναιρούσε την ύπαρξη του όπως τη γνωρίζουμε. Αναφέρεται σ' αυτόν με τον όρο «ψυχοπαθής» και

³³ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/themes/voldemort.htm>

θεωρεί καθήκον της να αποτυπώσει την πραγματική κακία των πράξεων του. Επιπλέον, τον σκιαγραφεί ως έναν άνθρωπο κενό, χωρίς αισθήματα και χωρίς ενδιαφέρον για τα όσα μπορεί να υποφέρει κάποιος συνάνθρωπος του, πόσο μάλλον εξαιτίας του.

Ο Severus Snape είναι με πολλούς τρόπους ανταγωνιστής του Harry, καθώς ως καθηγητής του στη σχολή μαγείας Hogwarts κάνει τα αδύνατα δυνατά ώστε να αποβληθεί ο Harry και ως επί το πλείστον τα λεγόμενα και οι πράξεις του δεν μπορούν να κρύψουν την εμπάθεια που τρέφει για τον μαθητή του.

Η πρώτη μας γνωριμία μαζί του γίνεται μέσω της άμεσης έκθεσης και παρουσιάζεται ως χλωμός, με γαμψή μύτη, λαδωμένα μαύρα μαλλιά και κρύα μαύρα μάτια που «σε έκαναν να σκέφτεσαι σκοτεινές σήραγγες». Αργότερα προστίθενται εξίσου κολακευτικά σχόλια όπως ότι τα δόντια του είναι άνισα και κίτρινα και ότι μοιάζει με νυχτερίδα.

Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό του είναι το σημάδι των Death Eaters, των οπαδών του Voldemort, που έχει στον αριστερό βραχίονα του, σημάδι που τον «μαρκάρει» ως έναν από αυτούς. Την πρώτη φορά που τον συναντάμε είναι καθηγητής στη σχολή Hogwarts,

γεγονός που μπορεί να σημαίνει μόνο ένα πράγμα: ότι έχει δώσει μια πειστική απάντηση στον διευθυντή της σχολής, Albus Dumbledore, για την πρότερη δράση του, ο οποίος με τη σειρά του του έδωσε μια δεύτερη ευκαιρία και μια θέση εργασίας. Ο αναγνώστης, όπως και ο Harry, δεν πείθεται ποτέ ολοκληρωτικά για αυτήν του τη μεταστροφή.

Με τη δράση του στο σχολείο δίνει μια άλλη διάσταση στον όρο «κακός εκπαιδευτικός» δεδομένου ότι η υπέρμετρη ειρωνεία του και η τάση να επικρίνει τα λάθη των μαθητών του, καθώς και να ξεχωρίζει τους μαθητές εκείνους που ανήκουν στον κοιτώνα που διευθύνει σε βάρος των υπολοίπων, δεν είναι χαρακτηριστικά που θα τον έχριζαν συμπαθή.

Βλέπουμε, λοιπόν, από την αρχή πως υπάρχει μια συγκεκριμένη προκατάληψη απέναντι σε αυτόν τον χαρακτήρα, η οποία λόγω της εστίασης μεταφέρεται και στον αναγνώστη. Βέβαια, μόνο αδικαιολόγητη δεν μπορούμε να την χαρακτηρίσουμε καθώς ο καθηγητής Snape δεν είναι και ο πιο γλυκομίλητος άνθρωπος στον κόσμο, ούτε διακρίνεται από ανεκτικότητα. Παρόλα αυτά όμως φαίνεται πως υπάρχει κάτι άλλο πέρα από το «φαίνεσθαι» στον Snape, πράγματα που δεν μαθαίνουμε μέχρι το 5^ο βιβλίο αλλά που σίγουρα υποψιαζόμαστε τη φύση τους στη διάρκεια των προηγούμενων, γεγονός που αφήνει μια γλυκιά ενοχή στον αναγνώστη κάθε φορά που υποκύπτει στη δύναμη της εστίασης. Η αφηγήτρια μεθοδικά χτίζει αυτήν την προκατάληψη και παρά το γεγονός ότι στο τέλος των περισσότερων βιβλίων σώζει την υπόληψη του χαρακτήρα και αποκαλύπτει τα αγαθά κίνητρα των πράξεων του, η γεύση που μένει στον αναγνώστη και η τελική εντύπωση είναι πως πρόκειται για ένα χολωμένο και θυμωμένο άνθρωπο, ο οποίος κακομεταχειρίζεται άδικα το πρωταγωνιστικό τρίο και όλους όσους αυτοί συμπαθούν.

Σύμφωνα με τη Rowling³⁴, ο Snape είναι ένας απόλυτα απαίσιος άνθρωπος και ήταν το αποτέλεσμα σύμπτυξης των χαρακτήρων όλων των απαίσιων καθηγητών που είχε ποτέ η ίδια. Αναφέρει, ότι υπάρχουν πολλά περισσότερα πράγματα από αυτά που φαίνονται στον Snape και ότι θα πρέπει ο αναγνώστης να έχει το νου του σε αυτόν γιατί ο χαρακτήρας του θα είναι καταλυτικός για την τελική έκβαση της ιστορίας.

Ο Draco Malfoy είναι και αυτός ένας από τους ανταγωνιστές του Harry, ο μοναδικός συνομήλικος του. Ανάγεται σε ανταγωνιστή, καθώς αδυνατεί να κρύψει τη ζήλεια και την αντιπάθεια προς τον Harry και επιπρόσθετα προσπαθεί να τον υπονομεύσει σε κάθε ευκαιρία.

Τα μάτια του έχουν ένα κρύο γκριζο χρώμα και ο ίδιος είναι χλωμός, με μυτερό πηγούνι και ξανθά, σχεδόν άσπρα, μαλλιά.

Ο Draco είναι μοναχοπαίδι, γεγονός που του δίνει την ευχέρεια να θεωρεί πως είναι το κέντρο του κόσμου. Οι γονείς του –

³ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.accio-quote.org/the_mes/snape.htm

καθαρόαιμοι μάγοι και πάμπλουτοι - μπορούν και του προσφέρουν οτιδήποτε ζητήσει, όποτε το ζητήσει. Ο τρόπος που ομιλεί είναι πομπώδης όταν αναφέρεται σε «ανώτερους» του και περιφρονητικός όταν αναφέρεται σε ανθρώπους που θεωρεί κατώτερους, όπως τους περισσότερους φίλους του Harry, γεγονός που έθεσε τα θεμέλια της αντιζηλίας τους.

Τον Draco συνοδεύουν οι δυο κατά πολύ πιο μεγαλόσωμοι φίλοι του, οι οποίοι συνήθως είναι διατεθειμένοι να διευθετήσουν σωματικά όποια διαφωνία προκύψει ανάμεσα στον αρχηγό τους και τους γύρω του. Ο συγκεκριμένος χαρακτήρας δεν έχει μάθει να αντιμετωπίζει απαιτητικές καταστάσεις αυτόνομα, παρά μόνο μέσω της γκρίνιας ώσπου να υποκύψει ένας από τους γονείς του ή κάποιος από τους καθηγητές του και να πάρει αυτό που θέλει.

Λόγω της στενής σχέσης του πατέρα του με τον Λόρδο Voldemort (είναι ένας από τους διαβόητους Death Eaters) οι σκοτεινές τέχνες του ασκούν μια παράξενη έλξη την οποία δεν μπορεί να αποφύγει.

Εν ολίγοις, ο Draco είναι ένα κακομαθημένο πλουσιόπαιδο με άσχημη συμπεριφορά και απόλυτη αδιαφορία προς τα συναισθήματα των ανθρώπων που πληγώνει με τα περιφρονητικά του σχόλια. Η ίδια η αφηγήτρια προσθέτει μελανές περιγραφές στα χαρακτηριστικά του, τα οποία θεωρούνται αντικειμενικά «αγγελικά»: «κρύα» μάτια, μόνιμο σαρκασμό, χλωμό πρόσωπο. Γεγονός όμως παραμένει πως, παρά τις έντιμες προσπάθειες του ίδιου και της αφηγήτριας, ο Draco Malfoy έχει τόσους οπαδούς – κυρίως κορίτσια - όσους ο Ron ή ακόμα και ο Harry!

Σε μια προσπάθεια να εξηγήσουμε το παραπάνω παράδοξο θα αναφέρουμε την ακατανίκητη έλξη που ασκεί ένα «κακό» αγόρι στα κορίτσια της προεφηβείας και της εφηβείας. Ενθαρρυντικό είναι, βέβαια,

πως η συμπάθεια που τρέφουν για αυτόν τον χαρακτήρα σταματάει στην εξωτερική εμφάνιση και δεν επεκτείνεται στις συμπεριφοριστικές του συνήθειες.

Σύμφωνα με τη Rowling³⁵, ο Draco, αλλά και οι περισσότεροι κακοί της ιστορίας της, εκτός του Voldemort, μπορούν να εξιλεωθούν. Η συγγραφέας πολλές φορές έχει εκφράσει την αποδοκιμασία της για την αποδοχή του Draco από τους αναγνώστες και αναφέρει χαρακτηριστικά πως δεν πρέπει να παρασύρονται από το αγγελικό παρουσιαστικό του γιατί ο Draco σίγουρα δεν είναι καλός.

---

³⁵ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/the-news/malfoys.htm>

Καταλύτης

Ο Albus Percival Wulfric Brian Dumbledore – το πλήθος των μεσαιών ονομάτων του είναι ευθέως ανάλογο με την αξία του ως χαρακτήρα - είναι ο καταλύτης της σειράς αυτής μυθιστορημάτων.

Του αποδίδεται αυτός ο τίτλος επειδή η δράση του στο μυθιστόρημα είναι απαραίτητη για την κλιμάκωση: είναι αυτός που υφαίνει την ιστορία και καθορίζει εντέλει την έκβαση της.

Εκτός όμως από λειτουργικός καταλύτης, ως χαρακτήρας είναι ο ιδιόρρυθμος διευθυντής της σχολής Μαγείας και Ξορκιών, σύμφωνα με πολλές μαρτυρίες διάσπαρτες στα βιβλία ο καλύτερος που είχε ποτέ η σχολή (σημείωση: η σχολή λειτουργεί από το 1000 μ.Χ. περίπου μέχρι και σήμερα). Πέρα από τα διοικητικά του προσόντα, ο μαγικός κόσμος στο σύνολο του αναγνωρίζει τη μοναδική του ευφυΐα και τον ανάγει στο μεγαλύτερο μάγο της σύγχρονης εποχής. Ανάμεσα στη πληθώρα βραβείων και τίτλων, ο Dumbledore είναι εφευρέτης, αλχημιστής και ανώτερο στέλεχος της συνομοσπονδίας των μάγων.

Ετυμολογικά το όνομα του σημαίνει «άσπρος» και του δίνεται εσκεμμένα. Είναι ο απόλυτος εκπρόσωπος του καλού, που

αντιπροσωπεύεται χρωματικά από το αθώο άσπρο. Στην προϋπηρεσία του ενάντια στο κακό συναντάμε τη νίκη του επί του σατανικού μάγου Grindelwald.

Εξωτερικά, όπως μας παρουσιάζεται στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου βιβλίου μέσω της δραματικής μεθόδου, είναι ένας άντρας μεγάλης ηλικίας, ψηλός και λεπτός, που φοράει ρούχα έντονων χρωμάτων, γυαλιά στο σχήμα της ημισελήνου, που δεν κρύβουν στο ελάχιστο τη λάμψη των καθαρών γαλάζιων ματιών του και η μύτη του είναι μακριά και στραβή. Τα μαλλιά του και η γενειάδα του είναι ασημένια και αρκετά μακριά ώστε να μπορεί να τα συγκρατεί η ζώνη του.

Το όλο παρουσιαστικό του μας προδιαθέτει να τον συμπαθήσουμε άμεσα: ένας συμπαθητικός ηλικιωμένος, χαμογελαστός και καλοσυνάτος. Είναι όμως η σχέση που αναπτύσσει με τον Harry, αυτή μέσω της οποίας φανερώνεται το μεγαλείο του χαρακτήρα του. Ο άνθρωπος αυτός, αν και μεγάλος σε ηλικία, διατηρεί μια ακράδαντη πίστη στον καλό εαυτό που κρύβει ο καθένας μας και για αυτήν του την ευπιστία πολλοί θα τον κατηγορήσουν. Πιστεύει στη δύναμη των «δεύτερων ευκαιριών», δεν βιάζεται να βγάλει συμπεράσματα, θεωρεί όλα τα μαγικά πλάσματα ισότιμα και μάχεται για τα δικαιώματά τους και παράλληλα αποστρέφεται την εξουσία, καθώς του έχει προταθεί να γίνει Υπουργός Μαγείας αρκετές φορές και έχει αρνηθεί κάθε φορά. Γεγονός είναι ότι η παραπάνω περιγραφή είναι ιδανική για τον ηγέτη μιας κοινωνίας, ο Dumbledore όμως προτιμάει να εστιάζει την ενέργειά του στην εκπαίδευση και τη σωστή ανατροφή των μελλοντικών εκπροσώπων της μαγικής κοινότητας.

Παρά τα παραπάνω, στο έβδομο βιβλίο μας αποκαλύπτεται πως και ο Dumbledore είχε βιώσει μια σύντομη αλλά σημαντική έλξη για

τις σκοτεινές τέχνες και πως, με την πρόφαση «για το μεγαλύτερο καλό», ήθελε να υποτάξει τον μη-μαγικό κόσμο στον μαγικό.

Ένα χαρακτηριστικό που δεν αναφέρεται στα βιβλία ξεκάθαρα είναι το γεγονός ότι ο Dumbledore είναι ομοφυλόφιλος. Αυτό, όμως, δεν καθορίζει τη συμπεριφορά του χαρακτήρα σε καμία έκφανση της αν και η απόφαση της αφηγήτριας να μην το υπερτονίσει είναι νομίζω η πλέον ενδεδειγμένη, καθώς η ανοχή στη διαφορετικότητα ποικίλλει από αναγνώστη σε αναγνώστη πόσο μάλλον στο παιδικό αναγνωστικό κοινό που δεν έχει ακόμα μια καθορισμένη άποψη για τέτοιου είδους θέματα. Μέσα, όμως, από τον συγκεκριμένο χαρακτήρα, η Rowling διδάσκει την αξία της διαφορετικότητας: αφού τεχνηέντως έχει πρώτα δημιουργήσει έναν αξιαγάπητο και κυρίως αξιοθαύμαστο χαρακτήρα, έρχεται να προσθέσει αυτήν την τελευταία πινελιά στο πορτραίτο του, την πινελιά που τον χρίζει «διαφορετικό» δίνοντας της ακριβώς την αξία που πρέπει να πάρει. Αυτή της μικρής πινελιάς. Παραμένει γεγονός πως η ομοφυλοφιλία του Dumbledore δεν έτυχε θετικής αποδοχής αλλά μάλλον αρνητικής. Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι από αυτούς που έσπευσαν να «σταυρώσουν» τη συγγραφέα, συνέχισαν να θαυμάζουν τον χαρακτήρα και παραμένει ένας από τους πιο αγαπημένους της σειράς.

Σύμφωνα με τη Rowling³⁶, ο καθηγητής Dumbledore είναι η επιτομή της καλοσύνης και συχνά μιλάει στους αναγνώστες της μέσω αυτού. Θεωρεί πως η σοφία του τον έχει απομονώσει και ότι η καθηγήτρια McGonagall είναι άξια υποδιευθύντρια και αλλά δεν είναι ίση του. Του αρέσει να δίνει στους ανθρώπους το χρόνο να λύσουν μόνοι τους τα

³⁶ Συγκεντρωμένες οι συνεντεύξεις της συγγραφέως που αφορούν τον συγκεκριμένο χαρακτήρα στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.accio-quote.org/theses/dumbledore2.htm>

Η Ιδεολογική Διάσταση του Harry Potter: Λογοτεχνική Προσέγγιση και Ανάλυση

προβλήματα τους. Ένα επιπλέον στοιχείο που υπονοείται σε κάποιες από τις συνεντεύξεις της είναι ότι ο Dumbledore έπαιξε σημαντικό ρόλο ώστε να επέλθει η λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου γρηγορότερα, συνδέοντας τον με πραγματικά γεγονότα και προσθέτοντας έτσι στοιχεία αληθοφάνειας στον χαρακτήρα.

~Δευτερεύοντες χαρακτήρες~

Sirius Black:

Ο νονός του Harry και καλύτερος φίλος του πατέρα του, αντιπροσωπεύει τον «αιώνιο έφηβο». Στην ιστορία επιτελεί το ρόλο του Δωρητή³⁷, τόσο ψυχολογικά όσο και μέσω πραγματικών αντικειμένων.

Remus Lupin:

Πιο μετρημένος και σοβαρός εκ των τεσσάρων φίλων της σχολικής παρέας του πατέρα του Harry, ο Lupin είναι μοναχικός και ανασφαλής, ο άνθρωπος που επιτρέπει σε ένα χαρακτηριστικό του να καθορίζει την προσωπικότητά του. Χαρίζει στον πρωταγωνιστή μία σύνδεση με το παρελθόν και τα απαραίτητα εφόδια για το μέλλον.

Neville Longbottom:

Ο αδύναμος και ξεχασιάρης συμμαθητής του Harry, δίνει στο τέλος της σειράς την απόλυτη ανατροπή και μετατρέπεται από θύμα σε μαχητή διδάσκοντας την αξία του θάρρους και της ανυποταξίας.

Fred & George Weasley:

Οι δίδυμοι αδελφοί του Ron αποτελούν, συνδυαστικά με το μικρότερο αδελφό τους, την «κωμική ανακούφιση³⁸» της σειράς.

³⁷ Propp, Vladimir. (1979). *Morphology of the folktale*. Austin: University of Texas Press.

³⁸ Αγγλιστί «Comic Relief»: χαρακτήρας που προσφέρει ανακούφιση της έντασης μέσω κωμικών καταστάσεων και παρατηρήσεων.

Ginny Weasley:

Το ερωτικό ενδιαφέρον του πρωταγωνιστή και μια από τις σπάνιες επιδείξεις φεμινισμού³⁹ της αφηγήτριας, η οποία αποδίδει σε υπερβολικό βαθμό όλα τα ιδεατά χαρακτηριστικά σε έναν μόνο χαρακτήρα.

---

³⁹ Heilman E. (ed.). (2009). *Critical Perspectives on Harry Potter*. New York: Routledge

Τα κύρια θέματα της σεισάς και η
ανάπτυξη τους

Αγάπη

Το θέμα της αγάπης και της δύναμής της είναι ένα από τα πιο προφανή της σειράς. Ο πρωταγωνιστής καταφέρνει να επιβιώσει από τον μοχθηρό Voldemort λόγω του γεγονότος ότι η μητέρα του τον αγαπούσε και θυσιάστηκε για αυτόν. Επιπρόσθετα, κατάφερε να ζήσει αρκετά ώστε να τον αντιμετωπίσει εκ νέου επειδή ο παιδικός φίλος της μητέρας του, ο Severus Snape, ήταν ερωτευμένος μαζί της παρόλο που εκείνη δεν ανταπέδιδε τα συναισθήματά του.

Στην περίπτωση του Snape βλέπουμε ακόμα μια επίδραση της αγάπης. Αυτό που ένωθε για τη Lily, τη μητέρα του Harry, τον κάνει καλύτερο άνθρωπο, παρά την έλξη του για τις σκοτεινές τέχνες, και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το παιδί που προσπαθούσε να διαφυλάξει είναι ταυτόχρονα γιος και του μεγαλύτερου εχθρού του, εκείνου που του έκανε τα σχολικά χρόνια ανυπόφορα και τη ζωή δύσκολη.

Η αγάπη όμως δεν είναι πάντα ευεργετική, όπως στην περίπτωση του Dumbledore και του σατανικού μάγου Grindelwald. Έχοντας αναφερθεί στη σεξουαλικότητα του πρώτου, γεγονός είναι ότι αυτή δεν εκφράστηκε ποτέ μέσα στα βιβλία. Όταν στο τελευταίο βιβλίο της σειράς μαθαίνουμε για την περίοδο εκείνη κατά την οποία ο άνθρωπος που πρώτος υπερασπιζόταν τους Muggles ήθελε να τους υποτάξει υπό τη μαγική εξουσία «για το καλό όλων», η αντίφαση αυτή δεν δικαιολογείται απλώς από την κακή επιρροή ενός φίλου. Έτσι, εξωδιηγητικά⁴⁰ πληροφορούμαστε πως ο Dumbledore ήταν ερωτευμένος

---

⁴⁰ Συνέντευξη της συγγραφέως στο Carnegie Hall στις 19 Οκτωβρίου 2007 με τίτλο «*J. K. Rowling at Carnegie Hall Reveals Dumbledore is Gay; Neville Marries Hannah Abbott, and Much More*». Πηγή: www.the-leaky-cauldron.org

με τον Grindelwald και ότι αυτή η αγάπη τον παραπλάνησε. Παρόλα αυτά ο Dumbledore ήταν και πάλι ο πρώτος άνθρωπος που αναγνώριζε και σεβόταν τη δύναμη της αγάπης, θεωρώντας τη τη μεγαλύτερη δύναμη στον κόσμο.

Ακόμα ένα παράδειγμα, είναι αυτό της εμμονικής αγάπης που έτρεφε η Death Eater, Bellatrix Lestrange, για τον αφέντη της. Η χωρίς όρους παράδοσή της σε κάθε του επιθυμία και διαταγή, με δεδομένο το γεγονός ότι ήταν παντρεμένη με έναν άλλο Death Eater, τη στιγμή που η συμπεριφορά του Voldemort άγγιζε τα όρια της περιφρόνησης, σίγουρα δεν είναι δείκτης υγιούς ανθρώπου. Τελικά η Bellatrix συνάντησε το τέλος της από τη πλέον αρμόδια να επιδείξει το πιο «καθαρό» είδος αγάπης – τη γυναίκα που μεγάλωσε 7 παιδιά και εύκολα θα υιοθετούσε και τον Harry, τη Molly Weasley.

Την άποψη της αφηγήτριας για την αγάπη φανερώνει και το εξής εύρημα: σύμφωνα με τον Dumbledore, στο υπουργείο, στο τμήμα Μυστηρίων, υπάρχει μια πόρτα που είναι συνεχώς κλειδωμένη. Στο δωμάτιο εκείνο οι άνθρωποι του υπουργείου μελετούν τη δύναμη της αγάπης που μπορεί να είναι ταυτόχρονα τρομερή και υπέροχη.

Θάνατος

Όπως αναφέρει και ο διευθυντής του Hogwarts στο πρώτο βιβλίο της σειράς «για ένα καλά οργανωμένο μυαλό ο θάνατος δεν είναι παρά η επόμενη περιπέτεια». Γενικά, η άποψη που προβάλλει η αφηγήτρια είναι πως ο θάνατος δεν είναι κάτι το τελεσίδικο, ότι η ψυχή

συνεχίζει να ζει και μετά το θάνατο του κορμιού. Παράλληλα, ένας από τους κανόνες του μαγικού κόσμου που δημιούργησε είναι ότι όταν κάποιος πεθαίνει, δεν μπορεί να επιστρέψει. Μπροστά στο θάνατο μάγοι και Muggles είναι το ίδιο ανίσχυροι. Και αυτό γιατί ο θάνατος μπορεί να μην είναι το τέλος της ύπαρξης αλλά κάποια στιγμή όλοι οι άνθρωποι - μαγικής καταγωγής ή όχι - πρέπει να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, όποιο και αν είναι αυτό.

Ταυτόχρονα, οι χαρακτήρες που εκπροσωπούν το καλό δεν φοβούνται να επιλέξουν τον θάνατο όταν η εναλλακτική είναι αναξιοπρεπής, όπως είναι μια ζωή χωρίς αγάπη ή η συνεχιζόμενη ύπαρξη του κορμιού με την ψυχή να απέχει. Ο Voldemort, αυτός που εκπροσωπεί το απόλυτο κακό, είναι ο μοναδικός που παλεύει για την αθανασία του κορμιού του και δεν τον ενδιαφέρει το τίμημα που έχει αυτή η προσπάθεια στην ψυχή του. Ο χαρακτήρας που προβάλλεται ως σοφότερος όλων είναι και αυτός που κατανοεί και αποδέχεται τη φύση και την αναγκαιότητα του θανάτου, καταλαβαίνει πως η ζωή έχει το νόημα που έχει επειδή ακολουθεί ένα τέλος.

Όταν ο Harry προτίθεται να θυσιάσει τη ζωή του για να επιβιώσουν οι φίλοι και οι συμμαθητές του, τελικά δεν πεθαίνει και αυτό γιατί καταλαβαίνει ότι πρέπει να πεθάνει και δέχεται τον επερχόμενο θάνατό του. Η απλή αυτή αλήθεια τον ονοματίζει «Κυρίαρχο του Θανάτου».

Επιπρόσθετα, κανείς - εκτός του Voldemort και των Death Eaters - δεν αντιλαμβάνεται το θάνατο ως την απόλυτη τιμωρία. Αντίθετα, θεωρούν πως υπάρχουν πολύ χειρότερα πράγματα που μπορεί να συμβούν σε κάποιον. Ακόμα και για τον άνθρωπο που πρόδωσε τους

γονείς του, ο Harry πιστεύει πως δεν του αξίζει ο θάνατος, το να ζει χωρίς ψυχή είναι πιο κατάλληλη τιμωρία.

Πιο γενικά ο θάνατος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη ζωή του πρωταγωνιστή. Γεννιέται κατά τη διάρκεια του πρώτου πολέμου με τον Voldemort και οι γονείς του πεθαίνουν όταν αυτός είναι μόλις ενός έτους. Στα 14 του γίνεται μάρτυρας στο θάνατο ενός συμμαθητή του και ένα χρόνο αργότερα χάνει τον νονό του. Έπειτα, όταν έρχεται πιο κοντά με τον Dumbledore, χάνει ακόμα έναν μέντορά του και αντιλαμβάνεται πως η ζωή του ή θα τελειώσει από τον Voldemort ή θα καταφέρει να επιβιώσει διαπράττοντας ο ίδιος φόνο.

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο τρόπος με τον οποίο απεικονίζει η αφηγήτρια τη διαδικασία του θανάτου και τις επιπτώσεις που έχει αυτός στους ανθρώπους. Παρόλο που οι περισσότεροι θάνατοι συμβαίνουν μάλλον κινηματογραφικά, δεν υπάρχει τίποτα το θεατρικό στην αντίδραση των ανθρώπων που μένουν να αντιμετωπίσουν το γεγονός. Η αφηγήτρια καταφέρνει να περιγράψει εξαιρετικά αληθοφανώς όλα τα στάδια του θρήνου από την άρνηση μέχρι την παραδοχή, δείχνοντας πως ο θάνατος είναι μέρος της ζωής μας.

Επιλογή

Ένα άλλο σημαντικό θέμα που προβάλλει η σειρά είναι η αξία των επιλογών. Και πάλι μέσα από το στόμα του σοφού Albus Dumbledore μαθαίνουμε πως «είναι οι επιλογές μας αυτές που δείχνουν ποιοι πραγματικά είμαστε και όχι οι ικανότητες μας».

Με αυτόν τον τρόπο ανεξαρτητοποιεί την πραγματική ταυτότητα ενός ανθρώπου από άλλα πράγματα, που μπορεί να λειτουργήσουν παραπλανητικά, όπως η οικονομική του κατάσταση ή η οικογένεια του. Η αξία του, δηλαδή, εξαρτάται από την ηθικότητα των επιλογών του.

Η σειρά διέπεται από αυτήν την ιδέα: ένα αγόρι που έχει κάνει όλες τις λάθος επιλογές εναντίον ενός άλλου αγοριού που πασχίζει να κάνει τις σωστές και, παρά τις ομοιότητες τους σε πολλά επίπεδα, αυτή η βασική τους διαφορά είναι αυτή που χαρακτηρίζει τον έναν «κακό» και τον άλλον υπέρμαχο του «καλού».

Επιπρόσθετα, η προφητεία που αφορά τον Harry και τον Voldemort δεν θα είχε επαληθευτεί – και όλη η ιστορία δεν θα είχε ξεκινήσει – εάν ο Voldemort δεν είχε επιλέξει να τη λάβει υπόψη του. Αντίστοιχα, η προφητεία αναφέρει πως ο Harry είναι ο μοναδικός που μπορεί να σκοτώσει τον Voldemort, χωρίς όμως να ανάγει μια τέτοια αποστολή σε υποχρέωση του: έχει την επιλογή να φύγει και να μην την εκπληρώσει ποτέ ή να μείνει και να πολεμήσει. Ακόμα και η προφητεία δεν έχει τον τελεσίδικο χαρακτήρα του πεπρωμένου αλλά το πεπρωμένο βασίζεται και σχηματίζεται από τις επιλογές του καθένα από τους εμπλεκόμενους.

Προκατάληψη

Το θέμα της προκατάληψης το προσεγγίζουμε από πολλές διαφορετικές πλευρές κατά τη διάρκεια της σειράς. Αρχικά, τίθεται το

θέμα των πρώτων εντυπώσεων και του κατά πόσον αυτές είναι κατά βάση σωστές, όπως βλέπουμε στην περίπτωση και της Hermione αλλά και του Snape.

Λόγω της εστίασης και ο αναγνώστης υιοθετεί την προκατάληψη εναντίον των παραπάνω χαρακτήρων, της πρώτης μέχρι τη μέση του πρώτου βιβλίου και του δεύτερου μέχρι το τέλος της σειράς! Η γνώμη που σχηματίζουμε για τη Hermione είναι ότι είναι μία αυταρχική κοπέλα που της αρέσει να επιδεικνύει τις γνώσεις της υποβιβάζοντας τους άλλους, αλλά τελικά, αναιρώντας την προκατάληψη απέναντί της, ο Harry και ο Ron βρίσκουν σε αυτήν την κατάλληλη βοηθό για όλα τα μαθήματα αλλά και για τις περιπέτειες τους, μετατρέποντας τα μειονεκτήματά της σε προτερήματα και κάνοντάς την αναπόσπαστο μέλος της παρέας τους.

Από την άλλη, η προκατάληψη κατά του Snape παίρνει άλλον χαρακτήρα. Δεν γίνεται προσπάθεια εξιλέωσης για την άθλια συμπεριφορά του απέναντι στον Harry, αλλά τουλάχιστον του δίνεται ένας – σχεδόν – επαρκής λόγος: ο πατέρας του Harry ήταν ο προσωπικός σχολικός εφιάλτης του Snape και παντρεύτηκε την γυναίκα που αγαπούσε. Η προκατάληψη που μας μεταφέρει η εστίαση αυτή τη φορά αναφέρεται στο γεγονός ότι ο Snape είναι πάντα ο κύριος ύποπτος οποιασδήποτε υπόθεσης σκοτεινού χαρακτήρα. Παρόλο που κάθε φορά η αθωότητα του Snape αποδεικνύεται περίτρανα, η πραγματική αθώωσή του στα μάτια των αναγνωστών και του εστιαστή γίνεται στο τέλος του έβδομου βιβλίου.

Ακόμα και στο τρίτο βιβλίο χτίζεται μεθοδικά η προκατάληψη εναντίον του Sirius, ότι δηλαδή πρόκειται για έναν ψυχρό φονιά που πρόδωσε τους καλύτερους του φίλους στο Voldemort, μόνο για

να αποδειχθεί στο τέλος ότι το μόνο που ήθελε ήταν να τους προστατεύσει και πλέον να πάρει επισήμως τον Harry υπό την προστασία του.

Γενικά, τα βιβλία έχουν αυτό το χαρακτηριστικό: όποτε ο αναγνώστης πέφτει «θύμα» της προκατάληψης εναντίον κάποιων χαρακτήρων, οι οποίοι βρίσκονται κατηγορούμενοι για κάτι που η σκηνική τους δράση δεν δικαιολογεί, η αφήγηση επανορθώνει για αυτούς. Αντίθετα, άλλοι χαρακτήρες όπως ο Draco Malfoy και ο Voldemort, δικαιώνουν με κάθε τους λέξη και πράξη την προκατάληψη που χτίζει ο αναγνώστης για αυτούς.

Σε ένα άλλο επίπεδο, προκατάληψη, που αγγίζει επικίνδυνα τα όρια του ρατσισμού, εκδηλώνεται και απέναντι στους Muggle-γεννημένους. «Λασμοαίματου» είναι ο χαρακτηρισμός που αποδίδουν στους Muggle-γεννημένους οι καθαρόαιμοι μάγοι, θιασώτες της άποψης ότι η μαγική κοινότητα πρέπει να «καθαριστεί» από μιάσματα σαν τους Muggle-γεννημένους και αυτούς που τους εκτιμούν και τους συναναστρέφονται. Αυτή η ανωτερότητα αίματος, την οποία θεωρούν πως έχουν, επεκτείνεται απέναντι σε όλα τα μαγικά πλάσματα, όπως είναι τα σπιτικά ξωτικά και οι κένταυροι. Ιδιαίτερα τα σπιτικά ξωτικά, αντιμετωπίζουν την πλέον περιφρονητική συμπεριφορά από τους περισσότερους μάγους, καθώς στερεότυπο είναι ότι ένα σπιτικό ξωτικό στερείται συναισθημάτων και είναι απλώς ένας πιστός υπηρέτης. Σ' αυτήν την άποψη της «εκκαθάρισης» του μαγικού αίματος στηρίχτηκε ο Voldemort στην αρχή της τυραννίας του – παρόλο που ο ίδιος έχει πατέρα Muggle – για να συγκεντρώσει περισσότερους υποστηρικτές.

Μέσα από αυτήν την άποψη όμως γίνεται και ένας σαφής παραλληλισμός με τη δράση των Ναζί στη Γερμανία. Άλλωστε και ο

Χίτλερ ήταν υπέρ της εκκαθάρισης της Άριας φυλής από το εβραϊκό αίμα αλλά υπάρχουν φήμες πως ήταν και ο ίδιος ημίαιμος, όπως ακριβώς ο Voldemort, μια «συγγένεια» που εφευρίσκει η συγγραφέας πολύ συνειδητά, για να δείξει τη δύναμη που έχουν οι κακές επιλογές στην πορεία μιας ζωής. Για την άποψή της όσον αφορά το παραπάνω θέμα, θα μπορούσαμε απλώς να αναλογιστούμε την καθαρότητα του αίματος των πρωταγωνιστών της – ακόμα και ο καθαρόαιμος Ron θεωρείται «προδότης αίματος» από τους άλλους μάγους επειδή τα στερεότυπα αυτά δεν αγγίζουν την οικογένειά του και συναναστρέφεται με Muggle-γεννημένους και ημίαιμους.

Εξουσία

Στη σειρά ερχόμαστε σε επαφή με δυο μορφές εξουσίας, με δυο Υπουργούς Μαγείας, και με τους δύο να αντιπροσωπεύουν διεφθαρμένα ιδανικά και ψέματα και να προασπίζονται το «φαίνεσθαι» αντί του «είναι». Από τη μια αρνούνται να παραδεχτούν την απλή αλήθεια ότι αντιμετωπίζουν μια κρίση και προτιμούν να δράσουν συκοφαντώντας αυτούς που τη διαδίδουν και από την άλλη σπαταλούν όλη τους την ενέργεια στο να βρουν ανούσιους τρόπους να πείσουν τον κόσμο ότι κάνουν κάτι.

Η διεφθαρμένη εξουσία βρίσκει την καταλληλότερη εκπρόσωπο στον πλέον αντιπαθητικό χαρακτήρα της σειράς, αυτό της Dolores Umbridge, η οποία όταν αναλαμβάνει προσωρινά τη διεύθυνση της σχολής στο πέμπτο βιβλίο δείχνει το πραγματικό της πρόσωπο. Η Umbridge, θεωρώντας πως μόνο οι δικές της απόψεις είναι σωστές και

πως όλοι οι υπόλοιποι λίγο πολύ λανθάνουν, επιδεικνύει μια τρομακτικά διαστρεβλωμένη και σαδιστική άποψη του τι είναι καλό και τι κακό. Για παράδειγμα στους ανήλικους μαθητές της η τιμωρία που επιβάλλει είναι να γράφουν μια φράση μέχρι να τους εντυπωθεί – κυριολεκτικά να τους εντυπωθεί καθώς οι λέξεις εκτός από το χαρτί αποτυπώνονται και στο χέρι του τιμωρηθέντος, με το αίμα του για μελάνι.

Η άποψη που επικρατεί – και εκφράζεται από τον Dumbledore – είναι ότι οι άνθρωποι που είναι πιο κατάλληλοι για θέσεις εξουσίας είναι αυτοί που δεν τις επιδιώκουν, άνθρωποι δηλαδή που επιλέγονται είτε από τους γύρω τους είτε από τις περιστάσεις να αναλάβουν τα ηνία.

Γενικότερα, και η υπέρμετρη φιλοδοξία δεν περιγράφεται ως προτέρημα και οι περισσότεροι χαρακτήρες που διακατέχονται από άκρατη θέληση να κάνουν τα πάντα για να πετύχουν το σκοπό τους, με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο περιγράφονται ως «κακοί».

Φήμη

Η φήμη και ειδικά το πως την αντιμετωπίζει ο καθένας εξετάζεται κυρίως στο δεύτερο βιβλίο μέσα από ένα ζευγάρι χαρακτήρων. Από τη μια έχουμε τον Harry, ο οποίος λόγω των τραυματικών παιδικών του χρόνων θεωρεί τον εαυτό του ανάξιο λόγου, αλλά αντιλαμβάνεται ότι στον μαγικό κόσμο είναι ακριβώς το αντίθετο και κάθε φορά που έρχεται αντιμέτωπος με το γεγονός ότι είναι διάσημος νιώθει και πιο αμήχανος. Και από την άλλη έχουμε τον απόλυτα γραφικό Gilderoy Lockhart, που θρέφεται από τη διασημότητά του και την επιζητά τόσο έντονα που αυτοδιαφημίζεται ακόμα και πριν μπει στην τάξη να διδάξει. Ειρωνικά, η

διασημότητα που απέκτησε ο Lockhart δεν του ανήκει, καθώς «κλέβει» κατορθώματα άλλων ανθρώπων και τα οικειοποιείται. Από αυτό το διπολικό ζευγάρι και από την κωμικότητα της συμπεριφοράς του δεύτερου αντιλαμβανόμαστε πως για τη συγγραφέα η φήμη είναι απαιτητική και δύσκολη να τη χειριστείς, ειδικά όταν στερείσαι συγκροτημένου χαρακτήρα αλλά και το να την επιζητάς δεν είναι δείκτης ψυχικής ευστάθειας.

Στο τέταρτο βιβλίο ο Harry καλείται να διαχειριστεί και την αρνητική της πλευρά, μέσα από υποχρεωτικές συνεντεύξεις που καταλήγουν απόλυτα διαστρεβλωμένες όταν δημοσιεύονται, με αποτέλεσμα ο μαγικός κόσμος να τον θεωρεί έναν επιδειξιμανή έφηβο με προφανείς ψυχικές διαταραχές και διαρκή ανάγκη για προσοχή. Τελικά, όμως, στη συνέχεια ο Harry χρησιμοποιεί τη φήμη του για να πληροφορήσει τον μαγικό κόσμο για την επιστροφή του Voldemort. Επομένως, εφόσον μπορεί κάποιος να τη διαχειριστεί, η φήμη κάτω από κάποιες ειδικές συνθήκες δύναται να φανεί και χρήσιμη.

Φιλία

Ένα πολύ σημαντικό θέμα της σειράς, η φιλία είναι αυτή που βοηθά τον ήρωα να φέρει σε πέρας τη φαινομενικά αδύνατη αποστολή που του αναλογεί και αναδεικνύει μια παράμετρο εμπνεόμενη από αυτήν – αυτή της αυτοθυσίας.

Πρότυπο φιλίας δεν είναι άλλο από τη φιλία που μοιράζονται οι τρεις πρωταγωνιστές. Διέπεται από αλτρουιστική αγάπη και παρά τις αντιζηλίες και τις διαφορές που μπορεί να προκύπτουν και οι

τρεις γνωρίζουν πως έχουν ο ένας τον άλλον. Ιδιαίτερα η Hermione είναι πρότυπο φίλης. Βρίσκεται πάντα στο πλευρό και των δύο, ακόμα και αν δεν της το ζητήσουν, και βάζει το καλό τους πάνω από το δικό της συμφέρον, μερικές φορές παραβαίνοντας και τους πολυαγαπημένους της κανόνες στην πορεία. Παρόλο που ο Ron δεν μπορεί να ελέγξει το σύμπλεγμα κατωτερότητάς του – και η διασημότητα του καλύτερού του φίλου δεν τον βοηθά να το ξεπεράσει – πάντοτε επιλέγει να βάλει τον εαυτό του ανάμεσα στον Harry και σε αυτούς που του επιτίθενται είτε λεκτικά είτε σωματικά. Ακόμα και με σπασμένο πόδι και θεωρώντας πως απέναντί του έχει έναν μανιακό δολοφόνο στο τρίτο βιβλίο μπαίνει προστατευτικά μπροστά στον Harry δηλώνοντας «Αν θέλεις τον Harry, πρέπει να περάσεις από μένα.» Με την ίδια ευκολία κάνει το ίδιο για την Hermione όποτε κάποιος την προσβάλλει σχετικά με την καθαρότητα του αίματός της, και σε περιπτώσεις που βρίσκονται εν μέσω των ομηρικών καβγάδων τους – καβγάδες που είναι μόνο δείκτες της ύπαρξης μιας διαφορετικής αγάπης μεταξύ τους.

Πέρα από τη συμπεριφορά των πρωταγωνιστών, η φιλία παρουσιάζεται, σε συνδυασμό με την αγάπη, από τα ομορφότερα συναισθήματα που μπορεί να βιώσει ένας άνθρωπος και ο τρόπος που η αφηγήτρια περιγράφει σκηνές ανάμεσα στην παρέα των τριών προάγει την αλτρουιστική συμπεριφορά απέναντι σε φίλους.

Καλό εναντίον κακού

Η μάχη ανάμεσα στο καλό και στο κακό είναι άξονας γύρω από τον οποίο είναι πλεγμένη η ιστορία του Harry, με τον τελευταίο να

είναι ο εκπρόσωπος του καλού που μάχεται ενάντια στον Voldemort, ο οποίος αντίστοιχα είναι ο εκπρόσωπος του κακού.

Από αυτήν την αντιδιαστολή το καλό προασπίζεται την αυτοθυσία, τη φιλία, την αγάπη και την ισότητα, ενώ το κακό προάγει την εγωμανία, την υπέρμετρη φιλοδοξία και τη δίψα για εξουσία πάνω σε καθετί ζωντανό. Το ενδιαφέρον είναι ότι οι δυο πλευρές έχουν πολλά κοινά σημεία, πολλές ομοιότητες, σε σημείο που ο Harry φοβάται ότι έχει «χαλάσει» αλλά η βασική τους διαφορά είναι στο πως αξιοποιούν τις επιλογές τους. Τελικά, είναι οι επιλογές και η ηθικότητά τους που καθορίζουν τη φύση του καλού και του κακού στα βιβλία.

Εξίσου σημαντικό να αναφερθεί είναι το γεγονός ότι η αφηγήτρια δεν αντιλαμβάνεται το καλό και το κακό ως απόλυτο άσπρο ή ως απόλυτο μαύρο, δέχεται δηλαδή ότι μπορεί να υπάρχουν διαβαθμίσεις. Τρανταχτό παράδειγμα των παραπάνω είναι ο Severus Snape: η συμπεριφορά του είναι αυτή ενός πολύ κακού ανθρώπου που αφήνεται να τον παρασύρουν η οργή του και η πικρία του για πράγματα περασμένα σε λανθασμένες εντυπώσεις. Παρόλα αυτά κάνει τα πάντα για να σώσει το γιο του αντιζήλου του και της χαμένης του αγάπης. Επομένως, κανείς δεν μπορεί να τον χαρακτηρίσει απόλυτα καλό ή κακό. Επιπλέον, στο 7^ο βιβλίο μάς γίνεται γνωστό ότι και η αρχετυπική μορφή του εκπροσώπου του καλού, ο Dumbledore, κατά τα εφηβικά του χρόνια ένωσε μια έλξη για τις Σκοτεινές Τέχνες.

Όπως είναι αναμενόμενο, στο τέλος της σειράς το καλό νικά το κακό με πανηγυρικό τρόπο, αν και με μερικές απώλειες, που μόνο υπογραμμίζουν τον πόνο του πολέμου.

Διαφορετικότητα

Όσον αφορά τη διαφορετικότητα οι περισσότεροι χαρακτήρες τη σέβονται και την εκτιμούν. Όσοι δεν το κάνουν είτε χαρακτηρίζονται από στερεοτυπικές απόψεις και παντελή έλλειψη φαντασίας όπως οι Dursleys, η οικογένεια του Harry, είτε εκφράζουν γενικά υποτιμητικές απόψεις για οποιονδήποτε δεν ακολουθεί τα κριτήριά τους, όπως οι Malfoys.

Ο πρωταγωνιστής πάντως συναναστρέφεται με πολλούς χαρακτήρες που διαφέρουν από τον μέσο όρο. Αρχικά, ένας από τους πρώτους του φίλους στο μαγικό κόσμο είναι ο γίγαντας Hagrid, ο οποίος διαφέρει λόγω του ύψους του και της δυσανάλογης με αυτό ευαισθησίας του. Στη συνέχεια γίνεται φίλος με μια κοπέλα που όλοι θεωρούν πως βρίσκεται κοντά στα όρια της παράνοιας με βρώμικα ξανθά μαλλιά και θολά μάτια, που όμως, γνωρίζοντάς τη ανακαλύπτει πόσο μοναδική είναι και πάντοτε της μιλά ευγενικά και την υπερασπίζεται. Στους παραπάνω έρχεται να προστεθεί και ο παλιός φίλος των γονιών του και καθηγητής του, ο Remus Lupin, που, παρά την λυκανθρωπία του, είναι ένας από τους πιο ευαίσθητους και αγαπητούς χαρακτήρες, και από τον Harry αλλά και από τον αναγνώστη. Όλοι οι παραπάνω, όσο διαφορετικοί και αν είναι, κρίνονται μόνο βάσει τον χαρακτήρα τους και όχι από οτιδήποτε άλλο.

Η απόφαση της συγγραφέως να αποσαφηνίσει τη σεξουαλική ταυτότητα του πλέον αγαπητού Dumbledore ως ομοφυλοφιλική, εμπίπτει σε αυτήν την κατηγορία.

Γενικά, η διαφορετικότητα προβάλλεται ως κάτι καλό και ενδιαφέρον που στην ουσία δεν αλλάζει κάτι στον χαρακτήρα του ανθρώπου, αλλά μόνο στον τρόπο που τον αντιλαμβάνονται οι άλλοι.

Βιβλιογραφία

~Έντυπη: Ελληνική

1. Αθανασόπουλος, Β. (2008). *Οι ιστορίες του κόσμου: Τρόποι της γραφής και της ανάγνωσης του οράματος*. Αθήνα: Πατάκη
2. Αναγνωστόπουλος, Β.Δ. (2001). *Ιδεολογία και Παιδική Λογοτεχνία (Α' τόμος)*. Αθήνα: Καστανιώτη
3. Γιάκος Δ. (1993). *Ιστορία της Ελληνικής Παιδικής λογοτεχνίας*. Αθήνα: Παπαδήμα.
4. Καλογήρου, Τ. (2005). *Τέρψεις και ημέρες ανάγνωσης (Α' τόμος)*. ΙΜΠ
5. Κανατσούλη Μ. (2000). *Ιδεολογικές διαστάσεις της Παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
6. Παπαντωνάκης Γ. (2000). *Κώδικες και αφηγηματικά προγράμματα σε κείμενα της παιδικής Λογοτεχνίας*. Αθήνα: Πατάκης.
7. Παπαρούση, Μ. (2005). *Σε αναζήτηση της σημασίας: Αφηγηματολογικές προσεγγίσεις σε πεζογραφικά κείμενα του 19ου και του 20ου αιώνα*. Αθηνά: Μεταίχμιο

~Έντυπη: Αγγλική

8. Beahm, G. (2005). *Fact, Fiction and Folklore in Harry Potter's World*. Hampton Roads
9. Blais, J. (9 July 2005). *Harry Potter has been very good to J.K. Rowling*. USA Today.
10. Brown, J. (24 July 2007). *Stop your sobbing! More Potter to come*. MSNBC.
11. Colbert, D. (2008). *The magical worlds of Harry Potter, A treasury of myths, legends and fascinating facts*. New York: Berkley.

12. Genette, G. (1983). *Narrative Discourse: An Essay in Method*. Cornell University Press.
13. Gibbs N. (2007). *Runners up for the person of the year 2007*. J.K. Rowling. www.time.com
14. Granger, J. (2007). *Unlocking Harry Potter, Five Keys for the Serious Reader*. Zessima Press.
15. Halliday, M.A.K.. (1978). *Language as Social Semiotic. The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.
16. Hastings, Chr. (24 December 2007). *Tears as JK Rowling returns to where it began*. The Daily Telegraph.
17. Heilman E. (ed.). (2009). *Critical Perspectives on Harry Potter*. New York: Routledge
18. Hollindale, P. (1988). *Ideology and the Children's Book*. Stroud, Gloucestershire: The Thimble Press
19. Hogan, P.C. (2001). *Philosophical approaches to the study of literature*. Florida: University Press
20. Hunt,P. (1991). *Criticism Theory and Children's Literature*. Blackwell
21. Hunt,P. (1996).*An Introduction to Children's Literature*.USA: Oxford University Press
22. Hunt,P. (2001).*Children's Literature (Blackwell Guides to Literature)*. Wiley-Blackwell
23. Hunt,P. (2005). *Understanding Children's Literature*. Routledge
24. Rowling, J.K. (1997). *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. London: Bloomsbury
25. Rowling, J.K. (1998). *Harry Potter and the Chamber of Secrets*. London: Bloomsbury

26. Rowling, J.K. (1999). *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. London: Bloomsbury
27. Rowling, J.K. (2000). *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury
28. Rowling, J.K. (2003). *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. London: Bloomsbury
29. Rowling, J.K. (2005). *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. London: Bloomsbury
30. Rowling, J.K. (2007). *Harry Potter and the Deathly Hallows*. London: Bloomsbury
31. Kern, E.M., (2005). *The wisdom of Harry Potter*. Prometheus Books
32. Mulholand, N. (2006). *The psychology of Harry Potter*. Benbella books.
33. Propp, Vladimir. (1979). *Morphology of the folktale*. Austin: University of Texas Press.
34. Puurtinen, T. (1998). *Syntax, Readability and Ideology in Children's Literature*. Erudit: www.erudit.org
35. Stephens, J. (1992). *Language and ideology in children's fiction*. New York: Longman, 1992.
36. Stephens, J., & Watson, K. (Eds.). (1994). *From picture book to literary theory*. Sydney: St. Clair Press.
37. Tzvetan Todorov. (1975). *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Cornell University Press

~Ηλεκτρονική

1. www.accio-quote.org
2. www.acciobrain.ligermagic.com

3. <http://el.harrypotter.wikia.com>
4. www.erudit.org
5. www.hp-lexicon.org
6. www.jkrowling.com
7. www.mugglenet.com
8. <http://www.nytimes.com/pages/books/index.html>
9. www.time.com
10. www.tvtropes.org

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000101009